

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2016. gada 17. oktobrī
(OR. en)

13026/16

CFSP/PESC 796
PE 99
COPS 292

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Saņēmējs:	delegācijas
Iepr. dok. Nr.:	12898/16
Temats:	KĀDP ziņojums – mūsu prioritātes 2016. gadā

Pielikumā pievienots "KĀDP ziņojums – mūsu prioritātes 2016. gadā", kuru Padome apstiprināja 2016. gada 17. oktobrī.

KĀDP ziņojums – mūsu prioritātes 2016. gadā

Ievads

2016. gada jūnijā Augstā pārstāve Eiropadomei iesniedza ES globālo ārpolitikas un drošības politikas stratēģiju. 2016. gada otrais pusgads tiek atvēlēts turpmākiem pasākumiem un īstenošanas darbam ES globālajā stratēģijā noteiktajās prioritārajās jomās, kuras ir šādas: noturības palielināšana un integrēta pieeja konfliktiem un krīzēm, drošība un aizsardzība un iekšpolitikas un ārpolitikas savstarpējās saiknes stiprināšana, pievēršot uzmanību migrācijai, kā arī terorisma apkarošanai. Stratēģijas īstenošanas darbs tiek veikts, balstoties uz Augstās pārstāves / priekšsēdētāja vietnieces (AP/PV) sagatavoto īstenošanas ceļvedi un Padomes 2016. gada oktobra secinājumiem. Vienlaikus, lai sasniegtu ES pilsoņus, kā arī trešo valstu iedzīvotājus, tiek pastiprināti centieni saziņas un publiskās diplomātijas jomās, kā arī centieni palielināt sabiedrības noturību gan pret trešo personu veiktu manipulēšanu ar informāciju, gan pret tādiem vēstījumiem, kas vērsti pret ES.

2016. gadā KĀDP galveno uzmanību visupirms pievērš tam, lai turpinātu meklēt risinājumus akūtajām krīzēm ES kaimiņreģionos, vienlaikus aizsargājot un aizstāvēt cilvēktiesības, un lai veidotu un nostiprinātu mieru un stabilitāti pasaulē, tostarp izmantojot KDAP misijas un operācijas. Uz austrumiem no ES Krievijas īstenotā starptautisko tiesību pārkāpšana un Ukrainas destabilizācija papildus ieilgušajiem konfliktiem plašākā Melnās jūras reģionā apdraud pašu pamatu, uz kura ir būvēta Eiropas drošības sistēma. Uz dienvidiem no ES centieni tiks koncentrēti uz to, lai izbeigtu konfliktu Sīrijā. Papildus tam, ka krīze Sīrijā palielina nestabilitāti un nedrošību reģionā, tā ietekmē ES arī iekšēji – šī krīze ir gan būtisks risks drošībai, gan izraisa cilvēku, kas cenšas nokļūt drošībā, masveida pārvietošanos.

Vienlaikus ES koncentrēsies uz pozitīvu attīstības tendenču veicināšanu, piemēram, Irānā, kur tā turpinās strādāt pie Kopīgā visaptverošā rīcības plāna īstenošanas un divpusējo attiecību atjaunošanas. Citas prioritātes ir, piemēram, ES darba turpināšana Lībijā. Balstoties uz savu jau patlaban aktīvo lomu Āfrikā, ES turpinās stiprināt mieru un noturību, tostarp izmantojot KDAP misijas un operācijas. ES arī turpinās attīstīt darba partnerības Vidusāzijā un Dienvidaustrumāzijā un uzturēt būtiski nozīmīgās transatlantiskās attiecības. Briseles konference par Afganistānu 2016. gada oktobrī bija nozīmīga iespēja veicināt mieru, stabilitāti un drošību. ES turpinās strādāt ar Apvienoto Nāciju Organizāciju, atzīstot daudzpusējās attiecībās balstītas starptautiskas sistēmas nozīmīgumu.

Lai nodrošinātu atbilstību visaptverošajai pieejai, šajā ziņojumā attiecīgos gadījumos iekļautas atsauces uz politiku un instrumentiem, kas nav KĀDP darbības jomā.

GEOGRĀFISKS PĀRSKATS

EIROPA UN VIDUSĀZIJA

Austrumu kaimiņreģions / Austrumu partnerība

Demokrātisks, stabils un pārticis austrumu kaimiņreģions joprojām būs ES prioritāte. ES pieeja Austrumu partnerībai arī turpmāk balstīsies uz principiem, par kuriem tika panākta vienošanās 2015. gadā Rīgas samitā un kas paredzēti Eiropas kaimiņattiecību politikas pārskatīšanā. ES centīsies nodrošināt, lai Austrumu partnerības daudzpusējā sadarbība joprojām būtu iekļaujoša. Austrumu partnerības ministru sanāksmē 2016. gada maijā, gatavojoties nākamajam samitam 2017. gadā, tika apspriesta nepieciešamība turpināt reformas un saglabāt stabilitāti šajā reģionā.

Attiecībās ar Gruziju, Moldovas Republiku un Ukrainu ES turpinās galveno uzmanību veltīt attiecīgo asociācijas nolīgumu īstenošanai, kas palīdzēs vadīt reformu procesus šajās valstīs. 2016. gada 1. jūlijā stājās spēkā asociācijas nolīgumi ar Gruziju un Moldovas Republiku; asociācijas nolīgums ar Ukrainu tiek piemērots provizoriski.

Vīzu režīma liberalizācija, kas attiecībā uz Moldovas Republiku jau ir notikusi, būs svarīgs faktisks apliecinājums ieguvumiem, ko dod asociācija ar ES. Pēc tam, kad tika gūts apstiprinājums par to, ka Gruzija un Ukraina ir sekmīgi izpildījušas visus to attiecīgajos vīzu režīma liberalizācijas rīcības plānos paredzētos kritērijus, 2016. gada pirmajā pusgadā Komisija nāca klajā ar tiesību aktu priekšlikumiem, ierosinot, lai vīzas prasības, kas noteiktas šo valstu valstspiederīgajiem, tiktu atceltas attiecībā uz tiem šo valstu pilsoņiem, kuri ir biometrisku pasu turētāji.

Attiecībās ar tām Austrumu partnerības valstīm, kas netiecas noslēgt asociācijas nolīgumus, proti, Armēniju, Azerbaidžānu un Baltkrieviju, ES attīstīs pievilcīgas un savstarpēji izdevīgas alternatīvas, kuru pamatā būs ES kopīgās vērtības un pamatprincipi visaptverošas sadarbības un noturīgu reformu procesu sekmēšanai Austrumeiropas partnervalstīs.

Ekonomiskā situācija **Ukrainā** ir stabilizēta, lielā mērā pateicoties starptautiskam un ES atbalstam. Lai gan sāktu reformu klāsts ir iespaidīgs, ir jāturpina centieni, lai panāktu, ka tās tiek īstenotas un ir noturīgas – jo īpaši tādās jomās kā tiesiskums, korupcijas apkarošana un ārvalstu investīcijām labvēlīgas vides izveide. ES turpinās ar regulāru augsta līmeņa politisku dialogu un ar EKI programmu savlaicīgu īstenošanu sekmēt to, lai Ukrainā tiktu panāktas institucionālas pārmaiņas, modernizācija un stabilizācija. Turpināsies sadarbība enerģētikas jomā, tostarp sarunas par saprašanās memorandu par stratēģisku partnerību enerģētikas jomā. Ikgadējais ES un Ukrainas samits un Asociācijas padomes sanāksme, kas notiks vēlāk šajā gadā, būs vēl viens stimuls Ukrainas un ES politiskai asociācijai un ekonomiskai integrācijai.

ES turpinās gan atbalstīt diplomātiskos centienus Normandijas formātā un Trīspusējā kontaktgrupā, lai panāktu, ka tiek pilnībā īstenotas 2014. un 2015. gada Minskas vienošanās, gan arī sniegt finansiālu un materiālu atbalstu EDSO īpašajai novērošanas misijai Ukrainā. ES turpinās neatzišanas politiku attiecībā uz Krimas un Sevastopoles nelikumīgo aneksiju, kuras dēļ tika noteikti arī ierobežojoši pasākumi pret Krieviju. ES joprojām būs atvērta visai saziņai, kuras mērķis ir rast konstruktīvu risinājumu tirdzniecības problēmām (tostarp saistībā ar atbildes pasākumiem, kurus Krievija īsteno pret Ukrainu), lai arī 2015. gada decembrī trīspusējās ES, Ukrainas un Krievijas sarunas par padziļināta un visaptveroša brīvās tirdzniecības nolīguma īstenošanu beidzās nesekmīgi. Patlaban tiek veikti pasākumi saistībā ar trīspusējām sarunām par gāzi ziemas paketes kontekstā.

2015. gadā politiskā nestabilitāte **Moldovas Republikā** bija viens no galvenajiem šķēršļiem, kas traucēja gūt vispārējus panākumus reformu programmas jomā. 2016. gadā līdz ar jaunas valdības iecelšanu janvārī Moldovas Republika ir atguvusi – kaut arī trauuslu, tomēr – stabilitāti. Kā minēts Padomes 2016. gada februāra secinājumos, ES turpinās rūpīgi sekot līdzi situācijai, koncentrējoties uz ļoti nepieciešamajām svarīgākajām reformām. ES joprojām ir gatava sniegt palīdzību Moldovas Republikai, tostarp izmantojot tehnisko palīdzību un atbalstu projektiem, piemēram, salīdzinošas izvērtēšanas misijas un augsta līmeņa konsultantus. Tāpat ES vēl arvien ir apņēmības pilna turpināt atbalstīt Moldovas Republikas teritoriālo integritāti tās starptautiski atzītajās robežās, kā arī turpināt atbalstīt Piedņestras jautājuma risināšanas procesu un EDSO centienus šajā sakarā.

2016. gada oktobrī notika parlamenta vēlēšanas **Gruzijā**. ES atzinīgi novērtēja parlamenta vēlēšanas Gruzijā, kas kopumā noritējušas mierīgi un kārtīgi. Izņemot dažus vardarbības incidentus pie vēlēšanu iecirkņiem un to iekšpusē, EDSO/*ODIHR* vēlēšanu novērošanas misija konstatēja, ka vēlēšanas bijušas konkurētspējīgas, labi organizētas un tajās ievērotas pamatbrīvības. ES cer uz sadarbību ar jauno demokrātiski ievēlēto parlamentu un valdību, tiklīdz būs pabeigts vēlēšanu process, un aicina visus jaunajā parlamentā ievēlētos deputātus sadarboties Gruzijas interesēs. ES turpinās atbalstīt Gruzijas centienus pārvarēt sekas, ko radījis konflikts Gruzijas separātiskajos reģionos – Abhāzijā un Dienvidosetijā –, tostarp ar darbībām, ko īsteno ES pārraudzības misija un ES īpašais pārstāvis Dienvidkaukāzā un saistībā ar krīzi Gruzijā. Tā arī turpmāk stingri ievēros līdzšinējo politiku – atbalstīt Gruzijas suverenitāti un teritoriālo integritāti tās starptautiski atzītajās robežās.

ES attiecībās ar **Armēniju** galvenā uzmanība tiek veltīta sarunām par jaunu pamatnolīgumu, kas sniegs jaunu impulsu mūsu divpusējo attiecību intensificēšanai. Turklāt kopīgi tiks panākta vienošanās par jaunām partnerības prioritātēm, lai aizstātu novecojušo Eiropas kaimiņattiecību politikas rīcības plānu. Pēc pērnā gada konstitucionālā referenduma ir svarīgi, lai Armēnija jau laikus pirms nākamajām parlamenta vēlēšanām 2017. gadā īstenotu jauno vēlēšanu kodeksu un visus EDSO un Eiropas Padomes ieteikumus. ES šo procesu atbalstīs kā galvenā līdzekļu devēja, uzņemoties lielāko daļu finansiālā sloga, kas saistīts ar nākamajām parlamenta vēlēšanām.

ES dialoga ar **Azerbaidžānu** mērķis būs sākt sarunas par jaunu visaptverošu nolīgumu. Lai gan situācija cilvēktiesību jomā šajā valstī ir zināmā mērā uzlabojusies, tā joprojām raisa bažas.

Azerbaidžānai ir svarīga loma ES enerģijas piegādes dažādošanā. Pēc Dienvidu gāzes koridora pabeigšanas Azerbaidžānas daļa ES enerģijas tirgū varētu palielināties, un caur šo valsti varētu piegādāt gāzi no Kaspijas jūras austrumu un dienvidu krastiem.

ES arī turpmāk atbalstīs EDSO Minskas grupas līdzpriekšsēdētāju starpniecības centienus sarunu ceļā rast risinājumu Kalnu Karabahas konfliktam.

Padome 2016. gada februārī nolēma atcelt lielāko daļu **Baltkrievijai** piemēroto ierobežojošo pasākumu, atzinīgi vērtējot pasākumus, kurus šī valsts veikusi pēdējo divu gadu laikā un kuri arī ir palīdzējuši uzlabot ES un Baltkrievijas attiecības. Tomēr ES joprojām pauž bažas par cilvēktiesību, demokrātijas un tiesiskuma stāvokli šajā valstī. Nosodot nāvessoda piemērošanu, ES mudina Baltkrieviju nekavējoties noteikt oficiālu nāvessoda izpildes moratoriju kā pirmo soli virzībā uz nāvessoda atcelšanu. Tagad ES un Baltkrievijai ir iespēja attiecības ievirzīt labvēlīgākā gultnē, tostarp sākt darbu pie vienošanās par kopīgām partnerības prioritātēm. Pastiprināta ES palīdzība tiks vērsta uz to, lai atbalstītu Baltkrievijas modernizācijas centienus. Būtiski aspekti, kas ietekmēs ES un Baltkrievijas attiecību nākotni, joprojām būs Baltkrievijas faktiskā rīcība ceļā uz vispārējo pamatbrīvību, tiesiskuma un cilvēktiesību ievērošanu.

Krievija

Krievijas izdarītā Krimas un Sevastopoles nelikumīgā aneksija un pastāvīgie centieni destabilizēt situāciju Ukrainā arī turpmāk ietekmēs attiecības ar ES. Ievērojot Ārlietu padomes 2016. gada marta diskusijas iznākumu, kur tika izklāstīti pieci iesaistīšanās principi, un Eiropadomes 2015. gada marta secinājumus, kur Krievijai noteikto ierobežojošo pasākumu ilgums sasaistīts ar Minskas vienošanos pilnīgu īstenošanu, Savienība turpinās ievērot divējādo pieeju, saskaņā ar kuru stingrība tiek apvienota ar diplomātiskiem pasākumiem.

Lai gan ES un Krievijas dialogs un sadarbība – kamēr nav noregulēts Ukrainas konflikts – vēl aizvien ir ierobežoti, un kopš 2015. gada tos vēl vairāk sarežģī Krievijas militārās darbības Sīrijā, ES saziņas kanāli joprojām paliks atvērti, un tiks veidota selektīva Krievijas iesaiste jautājumos, kuri viennozīmīgi ir ES interešu jautājumi, piemēram, Sīrija, Lībija, Tuvo Austrumu miera process, Afganistāna un Irāna, kā arī globālos jautājumos. Tiek īstenotas arī reģionālas un pārrobežu sadarbības programmas.

ES arī turpmāk aicinās Krieviju ievērot savas starptautiskās saistības, piemēram, respektēt citu valstu suverenitāti un teritoriālo integritāti, tiesiskuma un labas pārvaldības jautājumus, un PTO. Ņemot vērā pastāvīgo spiedienu uz pilsonisko sabiedrību, problemātisko situāciju cilvēktiesību jomā un plašsaziņas līdzekļu brīvības mazināšanos Krievijā, Savienība turpinās cilvēktiesību jautājumus aktualizēt saziņā ar sarunu partneriem no Krievijas un pastiprinās atbalstu Krievijas pilsoniskajai sabiedrībai, kā arī veicinās kontaktus starp mūsu tautām. ES ir ņēmusi vērā EDSO/*ODIHR* paustās bažas par pamatbrīvību un politisko tiesību ierobežojumiem, stingrai kontrolei pakļautajiem plašsaziņas līdzekļiem un aizvien ciešāko tvērienu, kādā atrodas pilsoniskā sabiedrība, kā arī par trūkumiem, kas ir saistīti ar kandidātu reģistrāciju un tiesisko regulējumu un kas Krievijas Federācijā negatīvi ietekmēja vēlēšanu vidi pirms Valsts domes vēlēšanām. ES gaida, ka Krievijas iestādes darīs visu, kas ir to spēkos, lai, balstoties uz *ODIHR* ieteikumiem, novērstu šīs bažas. ES neatzīst Krimas un Sevastopoles nelikumīgo aneksiju, ko veikusi Krievijas Federācija, un tādēļ tā neatzīst arī vēlēšanu rīkošanu Krimas pussalā. ES gaida arī to, ka visas valstis, kurām ir iespējas palīdzēt reisa MH17 traģēdijas izmeklēšanā un vainīgo saukšanā pie atbildības, to darīs, kā pieprasīts ANO Drošības padomes Rezolūcijā 2166.

Turcija

2015. un 2016. gadā ES ir strādājusi, lai nostiprinātu un pilnveidotu augsta līmeņa dialogu un attiecības ar Turciju kā kandidatvalsti un nozīmīgu partneri, neaprobežojoties tikai ar migrācijas / bēgļu krīzes jautājumiem; apliecinājums tam ir kopš 2015. gada rudens un pēc Eiropadomes 2015. gada oktobra secinājumiem pastiprinātie ES un Turcijas augsta līmeņa kontakti. Lai gan galvenā uzmanība tajos tika veltīta bēgļu / migrācijas krīzes jautājumu risināšanai, to kulminācija bija 2015. gada 29. novembra samits, kurā tika atzīts, ka ES un Turcijai ir svarīgi cieši sadarboties jautājumos, kas ir būtiski abām pusēm.

ES stingri nosodīja Turcijā 2016. gada 15. jūlijā notikušo apvērsuma mēģinājumu. Pēc šā notikuma 21. jūlijā valstī tika izsludināts ārkārtas stāvoklis. Padomes 2016. gada 18. jūlija secinājumos ES stingri nosodīja apvērsuma mēģinājumu, no jauna paužot pilnu atbalstu šīs valsts leģitīmajām institūcijām, un aicināja pilnībā ievērot Turcijas konstitucionālo kārtību, uzsverot, ka ir svarīgi, lai saglabātos tiesiskums. ES uzsvēra, ka ir jāievēro demokrātija, cilvēktiesības un pamatbrīvības un ikvienas personas tiesības uz taisnīgu tiesu, pilnībā ievērojot Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvenciju, tostarp Protokolu Nr. 13 par nāvessoda atcelšanu. Ņemot vērā šos notikumus, ES šiem jautājumiem sekos līdzī ar vislielāko uzmanību, vienlaikus saglabājot apņēmību pie kopīgo problēmu risināšanas strādāt kopā ar demokrātisku, iekļaujošu un stabilu Turciju.

ES un Turcijas samits 2015. gada novembrī atjaunināja sadarbību ar Turciju (jauns stimul pievienošanās sarunām, vīzu režīma liberalizācijas paātrināšana, palielināts finansējums EUR 3 miljardu apmērā, izmantojot Bēgļu atbalsta mehānismu Turcijā, un Kopīgā rīcības plāna migrācijas un bēgļu pārvaldības jomā aktivizēšana). Tāpat tika panākta vienošanās, ka ES un Turcijas attiecību potenciāla sekmēšanai būtiski nozīmīgs ir strukturēts un biežāks augsta līmeņa dialogs: regulāri samiti divas reizes gadā; visaptverošas un regulāras politiskā dialoga sanāksmes ministru /augsto pārstāvju / komisāru līmenī, kas notiek papildus regulārajām Asociācijas padomes sanāksmēm; regulāras diskusijas un sadarbība ārpolitikas un drošības politikas jomā, tostarp terorisma apkarošanas jautājumos, kā arī augsta līmeņa dialogi par svarīgiem tematiskiem jautājumiem, tādiem kā ekonomika un enerģētika.

Samitam sekoja ES un Turcijas augsta līmeņa politiskais dialogs, kas notika Ankarā 2016. gada 25. janvārī. Tajā tika panākta vienošanās par sešu mēnešu kopīgu darba plānu. Turklāt šis augsta līmeņa politiskais dialogs deva iespēju visaptverošā un saistītā veidā apspriest visus abu pušu dienaskārtībās iekļautos svarīgākos jautājumus, tādējādi gatavojoties turpmākajiem ES un Turcijas samitiem. 2016. gada 28. janvārī Stambulā notika augsta līmeņa dialogs par enerģētikas jautājumiem. 2016. gada 25. un 26. aprīlī Ankarā un Stambulā notika augsta līmeņa dialogs par ekonomikas jautājumiem. ES un Turcija sāka gatavoties tam, lai atjauninātu un modernizētu muitas savienību, un Komisija patlaban pabeidz izstrādāt ietekmes novērtējumu, lai 2016. gada ceturtajā ceturksnī nāktu klajā ar sarunu norāžu projektu.

Nerimstoši akūtā bēgļu un migrācijas krīze lika priekšsēdētājam Tuskam (*Tusk*) sasaukt valstu vai to valdību vadītāju un Turcijas ārkārtas sanākumi. Pēc 2016. gada 7. martā notikušās pirmās sanāksmes, 2016. gada 18. martā, balstoties uz ES un Turcijas rīcības plānu, tika panākta vienošanās par ES un Turcijas kopīgu paziņojumu, kura mērķis cita starpā bija saskaņā ar ES un starptautiskajām tiesībām sagraut cilvēku kontrabandistu darbības modeli un likvidēt stimulu izmantot neatbilstīgus maršrutus nokļūšanai ES. Saskaņā ar jaunākajiem izvērtējumiem par Kopīgā paziņojuma īstenošanā gūtajiem panākumiem ¹, robežu šķērsošanas gadījumu un bojāgājušo skaita ievērojama samazināšanās pēc paziņojuma stāšanās spēkā ir apliecinājums tā efektivitātei un jo īpaši tam, ka ir iespējams sagraut kontrabandistu darbības modeli, kas balstās uz migrantu un bēgļu izmantošanu. Lai gan kopīgais plūsmu apjoms Grieķijas virzienā joprojām ir daudz mazāks nekā pirms paziņojuma, to uzmanīgi jānovēro. Tādēļ ir svarīgi pastāvīgi novērot situāciju un veikt preventīvus pasākumus. Pastiprināta saziņa un informācijas apmaiņa starp Turcijas un ES iestādēm būs svarīgs faktors, kas palīdzēs vērsties pret jebkādiem jauniem apdraudējumiem. Eiropas Savienībā ir veikti pasākumi, lai aizsargātu nepietiekami aizsargātas robežas. Pēc tam, kad tika saņemts Bulgārijas iestāžu lūgums sniegt papildu palīdzību, *Frontex* pakāpeniski pastiprināja savu klātbūtni pie Bulgārijas robežām ar Turciju (kā arī ar Serbiju). Turcijai būtu jāturpina centieni efektīvi un ilgtspējīgi īstenot Kopīgo paziņojumu. ES izsaka atzinību Turcijai par tās dāsnumu, uzņemot vairāk nekā divus miljonus Sīrijas bēgļu un risinot to vajadzības.

Bēgļu atbalsta mehānisms Turcijā tika izveidots kā reakcija uz vajadzību nodrošināt ievērojamu papildu finansējumu Sīrijas bēgļu atbalstam šajā valstī. Šis mehānisms ir vērsts uz humāno palīdzību, izglītību, migrācijas pārvaldību, veselību, municipālo infrastruktūru un sociāli ekonomisko palīdzību. Tagad šis mehānisms darbojas visā pilnībā, un liela daļa no 2016.–2017. gadam paredzētās kopējās summas – EUR 3 miljardiem – ir piešķirta. Kas attiecas uz Turcijas valstspiederīgajiem noteikto vīzu prasību atcelšanu, Turcija vēl nav izpildījusi septiņus no 72 kritērijiem, kas noteikti Vīzu režīma liberalizācijas ceļvedī. Lai gan ES pauž nožēlu par Turcijas šajā sakarā paustajiem vienpusējiem paziņojumiem, kuriem nav juridiska spēka, tā uzsver, cik svarīgi ir pilnībā un reāli īstenot gan atpakaļuzņemšanas nolīgumu, gan vīzu ceļvedi attiecībā pret visām dalībvalstīm, tostarp nodrošināt sadarbību tieslietu un iekšlietu jautājumos un to, ka Turcijas teritorijā bez vīzām nediskriminējoši var iekļūt visu ES dalībvalstu pilsoņi.

¹ COM (2016) 634 *final*, 2016. gada 28. septembris.

2016. gada 9. septembrī Ankarā notika augsta līmeņa politiskais dialogs, kurā tika apskatītas attīstības tendences dažādās sadarbības jomās, tostarp svarīgākie notikumi ārpolitikā, terorisma apkarošanā, migrācijā, enerģētikā un ekonomiskajās attiecībās. ES atkārtoti pauda, ka tā atbalsta Turcijas tautu un demokrātiskās institūcijas, vienlaikus skaidri norādot, ka Turcijai ir jāievēro tiesiskums, jāaizsargā plašsaziņas līdzekļu brīvība un jāgarantē ikviena indivīda tiesības uz taisnīgu tiesu un pienācīgu lietas izskatīšanu. Tika apspriests arī kurdu stāvoklis un kurdu jautājums. ES norādīja, ka jebkāda vardarbība un teroristu uzbrukumi ir jāaptur un jānoliek ieroči, turklāt jānotiek politiskam procesam.

2015. gada decembrī ES ņēma vērā Komisijas ieceri 2016. gada pirmajā ceturksnī iesniegt vairāku sadaļu sagatavošanas dokumentus, neskarot dalībvalstu nostājas. ES arī paziņoja, ka Turcija var paātrināt pievienošanās sarunu tempu, virzoties uz priekšu kritēriju izpildē, izpildot sarunu programmas prasības un ievērojot savas līgumsaistības pret ES. ES joprojām aicina Turciju atbilstoši sarunu programmai pakāpeniski pieskaņot savu politiku ES kopējai ārpolitikai un drošības politikai.

Turcijai ir skaidri jāaņem lēmums veidot labas kaimiņattiecības un domstarpības risināt mierīgā veidā saskaņā ar ANO Statūtiem, vajadzības gadījumā vēršoties Starptautiskajā Tiesā. Šajā sakarā Savienība vēlreiz pauž nopietnas bažas un aicina Turciju atturēties no jebkādiem draudiem vai darbībām, kas vērstas pret kādu dalībvalsti, vai arī no nesaskaņu iemesliem vai darbībām, kas kaitē labām kaimiņattiecībām un domstarpību mierīgai risināšanai. Turklāt ES atkārtoti uzsver ES dalībvalstu visas suverēnās tiesības. Tās cita starpā ietver tiesības slēgt divpusējus nolīgumus un izpētīt un izmantot dabas resursus saskaņā ar ES *acquis* un starptautiskajām tiesībām, tostarp saskaņā ar ANO Jūras tiesību konvenciju, un arī uzsver to, ka ir jārespektē dalībvalstu suverenitāte pār to teritoriālajiem ūdeņiem un gaisa telpu. Turcija tiek mudināta izrādīt savaldību un respektēt Kipras suverenitāti pār saviem teritoriālajiem ūdeņiem un Kipras suverēnās tiesības tās ekskluzīvajā ekonomikas zonā.

Neraugoties uz atkārtotiem aicinājumiem, Turcija joprojām atsakās pildīt savu pienākumu pilnībā un nediskriminējoši attiecībā uz visām dalībvalstīm īstenot asociācijas nolīguma papildprotokolu, kura izpilde varētu dot nozīmīgu stimulu sarunu procesam. Ja šajā jautājumā netiks gūti panākumi, ES saglabās savus 2006. gadā pieņemtos pasākumus, kuri pastāvīgi ietekmēs vispārējo sarunu virzību. Turklāt Turcija diemžēl joprojām nav guvusi progresu nepieciešamajā attiecību normalizēšanā ar Kipras Republiku. ES atgādina savu nostāju par ES dalībvalstu iestāšanos starptautiskās organizācijās.

Norādot, ka pēdējā gada laikā notikuši pozitīvi pavērsieni, un kā uzsvērts sarunu programmā, ES cer, ka Turcija aktīvi atbalstīs sarunas, kuru mērķis ir panākt taisnīgu, vispusīgu un dzīvotspējīgu Kipras problēmas risinājumu Apvienoto Nāciju Organizācijas sistēmā saskaņā ar attiecīgajām ANO Drošības padomes rezolūcijām un atbilstīgi principiem, kas ir Savienības pamatā. Turcijas apņēmībai un konkrētam ieguldījumam šādā vispārējā risinājumā joprojām ir izšķiroša nozīme.

Rietumbalkāni

2016. gadā ES galveno uzmanību ir veltījusi šādiem politiskās stabilitātes un drošības aspektiem: Kosovā^{*} un Serbijas attiecību normalizācijas turpmāka veicināšana, stabilitāti apdraudošo risku – kas izriet no politiskās polarizācijas Kosovā un bijušajā Dienvidslāvijas Maķedonijas Republikā – mazināšana, Bosnijas un Hercegovinas funkcionējoša valstiskuma un sociāli ekonomiskās attīstības sekmēšana, Serbijas orientācijas uz ES nostiprināšana un turpmāka reformu un tiesiskuma stiprināšana Albānijā un Melnkalnē. ES vēl arvien ir apņēmības pilna turpināt atbalstīt Rietumbalkānu Eiropas perspektīvu. Dialogā ar attiecīgajām Rietumbalkānu valstīm ES arī turpinās uzsvērt savas cerības, ka vēl vairāk tiks padziļināta sadarbība ārpolitikas jautājumos un notiks pakāpeniska pieskaņošanās ES ārpolitikas nostājām, jo īpaši tādos jautājumos, kas skar svarīgas kopīgas intereses, piemēram, attiecībā uz ierobežojošiem pasākumiem.

^{*} Šis nosaukums neskar nostājas par statusu un atbilst ANO DP Rezolūcijai 1244 un Starptautiskās Tiesas atzinumam par Kosovas neatkarības deklarāciju.

Belgradas un Prištinas attiecību normalizācijas procesam (ES atbalstītais dialogs) ir labticīgi jāturpinās gan 2016. gadā, gan arī turpmāk, un abām pusēm ir jāīsteno visas dialogā panāktās vienošanās. Gaidāms, ka turpināsies AP/PV atbalstītā Prištinas un Belgradas augsta līmeņa dialoga sanāksmes. Pēc vēlēšanām Serbijā un Kosovā šim procesam ir dots jauns impulss. Turpmāks progress visu dialoga vienošanos īstenošanā joprojām ir būtisks, lai virzītu uz priekšu abu valstu Eiropas perspektīvu.

Kosovā – lai gan opozīcija ir zaudējusi agrāko vienotību – arī 2016. gadā risku radīs būtiska polarizācija, kas varētu izpausties kā atkārtotas neregulāras vardarbības izpausmes no opozīcijas puses. Līdz 2018. gada jūnijam ir pagarinātas Eiropas Savienības tiesiskuma misijas (*EULEX*) pilnvaras. 2016. gada 1. aprīlī stājās spēkā Kosovas un ES stabilizācijas un asociācijas nolīgums (SAN), un pirmā Stabilizācijas un asociācijas padomes sanāksme tiks sarīkota līdz 2016. gada beigām.

Kosova ir būtiski pavirzījusies uz priekšu vīzu režīma liberalizācijas ceļveža prasību izpildē, kā rezultātā Komisija 2016. gada maijā izteica oficiālu priekšlikumu pārvietot Kosovu uz Šengenas bezvīzu režīma valstu sarakstu – ar nosacījumu, ka līdz dienai, kad Eiropas Parlaments un Padome pieņems šo priekšlikumu, Kosova būs ratificējusi robežas/robežlīnijas nolīgumu ar Melnkalni un uzlabojusi savus rezultātus organizētās noziedzības un korupcijas apkarošanā. ES atgādina, ka ir jāizpilda šie divi atlikušie kritēriji. ES arī atgādina, ka Kosovai tāpat kā citām valstīm, uz kurām attiecas vīzu režīma liberalizācija, varētu tikt piemērota drošības klauzula atbilstīgu nosacījumu neievērošanas gadījumā.

2015. gada decembrī sarunās ar **Serbiju** tika atvērtas pirmās divas sarunu sadaļas, un tagad būs svarīgi pievienošanās sarunās pievērsties tiesiskuma jautājumiem. Divas attiecīgās sarunu sadaļas (23 – Tiesu vara un pamattiesības un 24 – Tiesiskums, brīvība un drošība) tika atvērtas 2016. gada jūlijā, un tam cita starpā būtu jānodrošina gūt rezultātus šajās jomās. ES mudina Serbiju arī turpmāk saglabāt šo pozitīvo ievirzi un intensificēt leģislatīvas reformas un to iedarbīgu īstenošanu galvenajās – gan tiesu iestāžu reformas, gan korupcijas un organizētās noziedzības apkarošanas, gan vārda brīvības un plašsaziņas līdzekļu brīvības – jomās. Īpaša uzmanība jāpievērš pilnīgai pamattiesību ievērošanai, tostarp vismazāk aizsargāto grupu, jo īpaši romu, aizsardzībai, kā arī tam, lai tiktu reāli īstenoti tiesību akti par minoritāšu aizsardzību, nediskriminējošai attieksmei pret nacionālajām minoritātēm visā Serbijā – tostarp tādās jomās kā izglītība, minoritāšu valodu lietošana, piekļuve plašsaziņas līdzekļiem un reliģiskajiem pakalpojumiem minoritāšu valodās – un tam, lai novērstu diskrimināciju seksuālās orientācijas vai dzimumidentitātes dēļ.

Pēc priekšlaikus sarīkotajām vispārējām vēlēšanām 2016. gada aprīlī, kurās premjerministrs Vučiĉs (*Vucic*) saņēma nepārprotamu atbalstu politikai, kuras mērķis ir valsts integrācija ES, jaunajai valdībai ir jāpievēršas svarīgākajām reformām. Tāpat būs svarīgi, lai Serbija saglabātu konstruktīvu attieksmi pret visiem saviem kaimiņiem un turpinātu ar labvēlīgu attieksmi iesaistīties reģionālās sadarbības iniciatīvās. ES turpinās aicināt Serbiju atbilstoši sarunu programmai pakāpeniski pieskaņot savu politiku ES kopējai ārpolitikai un drošības politikai.

2016. gada septembrī Padome aicināja Komisiju sniegt atzinumu par **Bosnijas un Hercegovinas** iesniegumu dalībai ES. Ir ārkārtīgi svarīgi, lai notiktu nepārtraukta un efektīva reformu programmas un tās rīcības plāna īstenošana, galveno uzmanību pievēršot sociālajiem un ekonomiskajiem aspektiem, tiesiskumam un valsts pārvaldes reformai. Īpašu uzmanību ES pievērsīs nolēmuma izpildei *Sejdic-Finci* lietā.

2016. gada jūlijā tika parafēts protokols par SAN pielāgošanu, lai ņemtu vērā Horvātijas pievienošanos ES. Efektīvi būs jādarbojas 2016. gada augustā izveidotajam ES lietu koordinācijas mehānismam, lai darbs plānotajās Stabilizācijas un asociācijas komitejas un Stabilizācijas un asociācijas padomes sanāksmēs noritētu sekmīgi, tostarp attiecībā uz Komisijas atzinuma procesu, kas saistīts ar pieteikumu dalībai ES. 2016. gada septembrī tika parakstīta jauna vienošanās ar SVF. 2016. gada novembrī ANO DP paredzēts balsojums par Eiropas Savienības Militārās operācijas Bosnijā un Hercegovinā (*EUFOR/ALTHEA*) pilnvaru pagarināšanu. Bosnijas un Hercegovinas mērķis ir arī virzīties uz priekšu saistībā ar tās ieceri iestāties NATO.

Bijušajā Dienvidslāvijas Maķedonijas Republikā situācija joprojām ir nestabila – tagad tiek plānots, ka priekšlaicīgas vispārējās vēlēšanas, kas jau divas reizes ir atliktas, notiks 2016. gada 11. decembrī (par to, ka šādas vēlēšanas tiks rīkotas 2016. gada sākumā, četras galvenās partijas vienojās ES atbalstītās 2015. gada jūnija/jūlija politiskās vienošanās ietvaros). Tomēr valdībai būs jāpievēršas sistēmiskajiem tiesiskuma jautājumiem, kuri aktualizējās pēc tam, kad atklājās informācija par publisku personu nelegālu novērošanu. Ja šie jautājumi netiks risināti, tas varētu izraisīt turpmāku politisku nestabilitāti un sabiedrības nemierus. Turpinās tiesāt aizdomās turētās personas, kurām izvirzītas apsūdzības par terorismu saistībā ar notikumiem Kumanovas pilsētā. ES gaida, ka atbilstīgi Padomes 2015. gada decembra secinājumiem valsts pievērsīsies labām kaimiņattiecībām ar Grieķiju un Bulgāriju un īstenos praksē galveno politisko partiju vadītāju apņemšanos saskaņā ar 2. jūnija vienošanos. ES turpinās cieši vērot situāciju un arī turpmāk būs apņēmības pilna atbalstīt bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas Republikas pievienošanās procesu ES.

Melnkalnē 2016. gada pavasarī valdība un galvenās opozīcijas partijas panāca vienošanos par varas sadali, kuras mērķis bija 2016. gada oktobrī sarīkot uzticamas vispārējās vēlēšanas, tādējādi apliecinot valsts politisko briedumu. Pēc tam, kad jūnijā tika atvērtas vēl divas sarunu sadaļas, Melnkalne turpināja gūt panākumus tiesiskuma jomā, tostarp gūstot stabilus rezultātus arī korupcijas un organizētās noziedzības apkarošanā, kas ir būtiski, lai varētu atvērt un slēgt atlikušās pievienošanās sarunu sadaļas. 2016. gada maijā NATO dalībvalstis parakstīja protokolu par Melnkalnes pievienošanos, un patlaban notiek ratifikācija. Šis valsts eiroatlantiskā integrācija labvēlīgi ietekmēs stabilitāti plašākā reģionā.

Albānija turpināja stabilu virzību piecās galvenajās prioritārajās jomās (valsts pārvaldes reforma, tiesu iestādes, korupcijas apkarošana, organizētās noziedzības apkarošana, cilvēktiesības, tostarp minoritāšu aizsardzība un īpašumtiesību īstenošana), kas noteiktas pievienošanās sarunu sākšanai. Ir jānodrošina minēto prioritāšu pastāvīga, vispārēja un ietveroša īstenošana. 2016. gada vasarā Albānijas parlaments pieņēma nozīmīgu tiesību aktu visaptverošas reformas veikšanai, kuras mērķis ir stiprināt tiesu sistēmas neatkarību un atbildību, un šogad valstij būtu jāspēj nopietni ķerties pie pakāpeniskas īstenošanas. Šajās galvenajās prioritārajās jomās būs vajadzīgi papildu centieni.

Lai palīdzētu risināt vēl atlikušos **migrācijas** jautājumus Rietumbalkānu maršrutā, visu 2016. gadu būs jāturpinās ciešai šā reģiona valstu koordinācijai un sadarbībai, tostarp jāseko līdzi palīdzībai, kas tiek sniegta, lai pārvaldītu robežas, uzlabotu uzņemšanas spējas un apkarotu kontrabandas tīklus. Pārējās Rietumbalkānu valstīs būs jāspēj veikt situatīvo plānošanu attiecībā uz alternatīviem migrācijas maršrutiem, un prioritāte ir pastāvīga uzraudzība – jo īpaši ar ES aģentūru palīdzību –, lai nepieļautu kontrabandas darījumu varbūtēju turpmāku attīstību šajā reģionā.

Rietumbalkānu stabilitātei un Eiropas perspektīvai joprojām būtiska būs iekļaujoša **reģionālā sadarbība un labas kaimiņattiecības**. 2016. gadā būs jāturpina centieni veicināt iekļautību, jo īpaši attiecībā uz reģionālām tiesiskuma iniciatīvām/forumiem. 2016. gada 1. jūnijā Sofijā notikušajā Dienvidaustrumu Eiropas sadarbības procesa samitā un 2016. gada 4. jūlijā Berlīnes procesa ietvaros rīkotajā Parīzes konferencē (Rietumbalkānu samitā) tika apspriesti aktuāli politiski jautājumi un panākumi, kas gūti transporta un enerģētikas savienojamības jomā šajā reģionā un ar ES. Parīzes konferencē uzmanība tika pievērsta arī jauniešu iniciatīvām, piemēram, 2015. gadā Brdo-Brijuni procesā iesāktajai Pozitīvajai darba kārtībai jauniešiem Rietumbalkānu valstīs. 2016. gada jūnijā tika apstiprināta Reģionālās sadarbības padomes 2017.–2019. gada programma, kurā tiks vēl vairāk uzsvērti pamatjautājumi, tādi kā tiesiskums, ekonomikas pārvaldība un valsts pārvaldes reforma; mērķis ir nodrošināt Rietumbalkānu un citu Reģionālās sadarbības padomes locekļu lielāku integrāciju. ES arī turpmāk atbalstīs iniciatīvas un struktūras, kuras veicina iekļaujošu reģionālu sadarbību Dienvidaustrumeiropā un Rietumbalkānos.

ES Rietumbalkānus ir noteikusi par vienu no prioritārajiem reģioniem ārējā darbībā **terorisma apkarošanas jomā**. EĀDD un Komisijas dienesti uzlabos ES aģentūru un attiecīgo Rietumbalkānu iestāžu sadarbību terorisma apkarošanas / vardarbīga ekstrēmisma apkarošanas jomā, ar Slovēnijas ierosinātās terorisma apkarošanas iniciatīvas Rietumbalkānos palīdzību galveno uzmanību veltot centieniem nodrošināt koordinēšanu. EĀDD, Komisijas dienesti un citas ieinteresētās personas Pirmspievienošanās palīdzības instrumenta ietvaros izstrādās reģionālu palīdzības projektu terorisma apkarošanas, organizētās noziedzības un robežu drošības jomā 2017.–2019. gadā.

Rietumeiropa

2016. gads ir izšķiroši svarīgs ES attiecībām ar **Šveici**. Saskaņā ar Šveices konstitūciju tautas 2014. gada 9. februāra balsojums Šveices Federālajai padomei līdz 2017. gada februārim ir jāiestrādā īstenošanas tiesību aktos. Pastāv iespēja, ka šie tiesību akti nebūs saderīgi ar ES un Šveices Nolīgumu par personu brīvu pārvietošanos. Gan Šveices pusei, gan ES būs jāizdara stratēģiskas izvēles. Ir skaidrs, ka šā procesa rezultāts noteiks mūsu vispārējo attiecību raksturu.

Cieša sadarbība un viedokļu apmaiņa ar Šveici turpinājās tādās jomās kā Dienvidkaukāzs (Šveices EDSO īpašais sūtnis), demokratizācijas process Ziemeļāfrikā, Tuvo Austrumu miera process un Irāna. Kaut gan ES un Šveice nav noslēgušas vienošanos par saskaņošanu, ļoti iespējams, ka Šveice turpinās autonomi pieskaņoties ES nostājām un pasākumiem.

ES un **Norvēģijas** sadarbība ārpolitikas jomā ir ļoti laba un cieša, jo īpaši attiecībā uz Tuvajiem Austrumiem (Norvēģija vada *ad hoc* sadarbības komiteju), Sīriju, Krieviju / Ukrainu un Arktikas jautājumiem. Norvēģija ir arī iesaistījusies Kolumbijā notiekošajās miera sarunās (kuras tā atbalsta kopā ar Kubu). Norvēģija arī turpmāk būs viens no galvenajiem partneriem tādās jomās kā energoapgādes drošība, drošība, migrācija, klimata pārmaiņu apkarošana, krīžu noregulējums, attīstības palīdzība un cilvēktiesību veicināšana.

Kopš 2015. gada sākumā tika sāktas sarunas par vienu vai vairākiem asociācijas nolīgumiem, ir mainījusies intensitāte attiecībās ar mazajām valstīm **Andoru, Monako un Sanmarīno**. Visu 2016. gadu turpināsies sarunu process, kura gaitā tiks plaši analizēts attiecīgais ES *acquis* četru brīvību jomās un apspriests mūsu attiecību turpmākais institucionālais satvars.

Vidusāzija

Rīkojoties saskaņā ar 2015. gada jūnijā pieņemto **ES stratēģiju Vidusāzijai**, ES Vidusāzijā galveno uzmanību velta ekonomiskās attīstības un labas pārvaldības veicināšanai, lai nostiprinātu šā reģiona stabilitāti. Turklāt sadarbībā ar citām šajā reģionā aktīvām valstīm un organizācijām ES tiecas veicināt sinerģiju, jo īpaši ar Afganistānu. Papildus ekonomiskajai attīstībai un labai pārvaldībai ES tiecas veicināt turpmāku sadarbību izglītības jomā, ar ūdeni un vidi saistītos jautājumos un tiesiskuma jomā, kā arī cilvēktiesību labāku aizsardzību. Ir iedibinātas spēcīgas iestāžu attiecības, ko apliecina 2016. gada maijā notikušais augsta līmeņa politikas un drošības dialogs un 4. oktobra ES un Vidusāzijas ministru sanāksme.

Būs svarīgi nodrošināt, lai sekmīgi tiktu provizoriski piemērots un ratificēts padziļinātais partnerības un sadarbības nolīgums ar **Kazahstānu**. **Kirgizstānā** tuvojas prezidenta vēlēšanas, kas gaidāmas 2017. gadā, un sekmīga demokrātiska varas nodošana kalpos par nozīmīgu paraugu visam reģionam. **Uzbekistānā** pēc prezidenta Karimova (*Karimov*) nāves sākas jauna ēra, un ES būs svarīgi sākt veidot attiecības ar Vidusāzijas visvairāk apdzīvotās valsts jaunajiem līderiem.

Tadžikistāna saskaras ar daudzām problēmām – no ekonomikas lejupslīdes līdz arvien represīvākām metodēm attiecībās ar opozīciju –, kas ir rūpīgi jāvēro. Ir svarīgi stiprināt saiknes ar **Turkmenistānu**, ņemot vērā jo īpaši to, ka šī valsts varētu būt viens no lielākajiem gāzes piegādātājiem Dienvidu gāzes koridoram.

Arktika

Ņemot vērā no klimata pārmaiņām izrietošās problēmas un iespējas, proti, piekļuvi jauniem enerģijas un minerālu avotiem un jaunu kuģošanas maršrutu parādīšanos –, pasaule arvien lielāku uzmanību pievērš **Arktikai**. 2016. gada aprīlī AP un Komisija nāca klajā ar kopīgu paziņojumu par integrētu Eiropas Savienības politiku attiecībā uz Arktiku, ko Padome atzinīgi novērtēja savos 2016. gada 20. jūnija secinājumos. Šajā politikā ir ņemtas vērā šīs jaunākās attīstības tendences, kā arī vietējo iedzīvotāju sociālie un ekonomiskie centieni un vajadzība arī turpmāk nodrošināt to, ka Arktika ir reģions, uz kuru attiecas konstruktīva starptautiska sadarbība.

TUVIE AUSTRUMI UN ZIEMEĻĀFRIKA

Dienvidu kaimiņreģions

Šā reģiona stabilizēšana politiskā, ekonomiskā un drošības ziņā ir ES politikas uzmanības centrā. ES sāks jaunu posmu sadarbībā ar Dienvidu kaimiņreģiona valstīm, pārskatītās Eiropas kaimiņattiecību politikas (EKP) kontekstā tiecoties veidot efektīvāku partnerību uz rūpīgākas diferenciācijas un līdzatbildības pamata. Tāpat ES joprojām veicinās turpmāku reģionālu integrāciju, šādā nolūkā jo īpaši izmantojot satvara "Savienība Vidusjūrai" iniciatīvas, un pastiprinās dialogu ar arābu pasauli, attīstot sadarbības iespējas ar tādām organizācijām kā Arābu valstu līga un Islāma sadarbības organizācija.

ES palielina iesaisti ar valstīm, kuras īsteno politiskas un ekonomiskas reformas, tādām kā Tunisija, Jordānija un Maroka. Tas izpaudīsies kā ciešāks politiskais dialogs, nozīmīga ES finansiālā palīdzība (gan dotācijas, gan aizdevumi), vienošanās par mūsu partnerības prioritātēm, kā arī panākumi svarīgākajās politikas jomās. Konkrēti drošības jomā – rīkojoties saskaņā ar Padomes secinājumiem un Eiropadomes 2015. gada februāra sanāksmes dalībnieku paziņojumu – ES ar partneriem ir sākusi dialogus par terorisma apkarošanu, un EKP pārskatīšanā tiek ierosināti pasākumi, ar kuriem pastiprināt partneru spēju izturēt apdraudējumu, piemēram, cīnīties pret terorisma draudiem un novērst radikalizāciju, kā arī atbalstīt drošības sektora reformu un robežu pārvaldību. Prioritāte būs arī dialoga turpināšana migrācijas pārvaldības jomā. Jordānija un Libāna, pateicoties to nozīmīgajai lomai gandrīz 2 miljonu Sīrijas bēgļu uzņemšanā, saņems vispusīgu atbalstu, kas izpaudīsies kā ES pakti ².

ES ir apņēmusies pilna atbalstīt **Tunisijas** pāreju uz demokrātiju un pastiprinās atbalstu šīs valsts centieniem risināt būtiskās problēmas, ar kādām tā saskaras, un veicinās ilgtermiņa stabilitāti, izturētspēju, labu pārvaldību, sociāli ekonomisko attīstību un drošību, balstoties uz kopīgo paziņojumu, ar ko Komisija un AP nāca klajā 2016. gada septembrī.

² Skatīt paziņojumu par jaunu satvaru partnerībai.

Lībijā ES atbalsta Prezidentūras padomi un nacionālās saskaņas valdību – ko izveidoja pēc tam, kad 2015. gada decembrī tika parakstīta ANO atbalstītā Lībijas politiskā vienošanās un pieņemta ANO DPR 2259,– lai palīdzētu tām izbeigt pašreizējo politisko un drošības krīzi. ES ir mobilizējusi EUR 100 miljonu vērtu sadarbības paketi nacionālās saskaņas valdības un Lībijas tautas atbalstam, un daļa no tās jau tiek īstenota.

ES ir iecerējusi pastiprināt stratēģisko dialogu ar **Maroku**, jo īpaši par drošību, demokrātiskām reformām un migrāciju, lai pārvarētu nesenos notikumus un izvērstu mūsu partnerības pilnu potenciālu.

Alžīrija ir sevi apliecinājusi kā uzticamu partneri drošības un enerģētikas jomā. Norit sarunas par jaunām partnerības prioritātēm.

ES ved sarunas par partnerības prioritātēm arī ar **Ēģipti**, un centrālo vietu mūsu attiecībās ar šo valsti arī turpmāk ieņems demokrātiskas reformas, sociāli ekonomiskā attīstība un cilvēktiesības, ņemot vērā Ēģiptes izšķirīgi svarīgo nozīmi reģionālajā drošībā, tostarp terorisma apkarošanā.

Ievērojot EKP pārskatīšanu, sarunas par partnerības prioritātēm notiek arī ar **Jordāniju** un **Libānu**.

TAMP

Ņemot vērā, ka Tuvo Austrumu miera process ir nonācis strupceļā, ES – izmantojot arī savus ESĪP – pastiprinās iesaistīšanos ar šā procesa pusēm un starptautiskajiem partneriem, lai radītu jaunu dinamiku, kas būtu labvēlīga sarunām. ES atkārtoti pauž stingru apņemšanos attiecībā uz divu valstu risinājumu un savu pašreizējo politiku, kas izklāstīta vairākos secīgos Padomes secinājumos, un pauž bažas par pieaugošo apdraudējumu minētajam risinājumam. ES atgādina, ka apmetnes saskaņā ar starptautiskajām tiesībām ir nelikumīgas, tās ir šķērslis ceļā uz mieru un apdraud divu valstu risinājuma iespējamību, un vēlreiz apstiprina savu stingro noraidījumu Izraēlas apmetņu ierīkošanas politikai un šajā sakarā veiktajai rīcībai, piemēram, ēku nojaukšanai un konfiskācijām, kas tiek veiktas tostarp attiecībā uz ES finansētiem projektiem. ES ir dziļi norūpējusies par to, ka nepārtrauktais vardarbības cikls ir novedis pie tik daudzām zaudētām cilvēku dzīvībām Izraēlā un palestīniešu teritorijās. ES stingri nosoda teroristu uzbrukumus un vardarbību no visām pusēm un jebkādos apstākļos, tostarp bērnu nāvi.

Turpmākajos mēnešos – lai nodrošinātu pastiprinātu daudzpusēju satvaru – būtiski nozīmīga būs gan pašu Tuvo Austrumu Kvarteta dalībnieku savstarpējā iesaiste, gan iesaiste ar citām ieinteresētajām personām reģionā un ārpus tā. ES turpinās atgādināt abām pusēm, ka tām ir nopietni jāņem vērā Tuvo Austrumu Kvarteta jaunākā ziņojuma ieteikumi. Gatavojoties starptautiskai konferencei, kuru plānots sarīkot līdz šā gada beigām, ES ir apņēmības pilna kopā ar citiem starptautiskiem un reģionāliem partneriem sniegt konkrētu un būtisku ieguldījumu globālā stimulu kopumā, kura nolūks ir pusēm nodrošināt mieru. ES arī vēlreiz apstiprina savu priekšlikumu par vēl nepieredzētu politiska, ekonomiska un drošības atbalsta pasākumu paketi, ko saistībā ar vienošanos par galīgo statusu paredzēts piedāvāt abām pusēm un kas būtu jāizstrādā kopā ar tām.

Persijas līcis / Levante

ES tiecas panākt ciešāku sadarbību ar Persijas līča valstīm gan šajā reģionā (jo īpaši Jemenā, Sīrijā / Irākā, Āfrikas ragā) sastopamo problēmu risināšanā, gan arī strukturētāka satvara izveidē, saskaņā ar kuru notiktu tās iesaistīšanās vairāku kopīgu problēmu – kuru skaitā ir drošība, terorisma apkarošana, radikalizācijas apkarošana, migrācija – risināšanā. Viens no jautājumiem kopīgajā dienaskārtībā joprojām būs arī regulārs dialogs par cilvēktiesībām šajā reģionā. Šajā nolūkā ES turpinās attīstīt svarīgās attiecības ar Persijas līča sadarbības padomi (GCC).

Saskaņā ar Padomes 2016. gada 23. maija secinājumiem ES turpinās īstenot savu stratēģiju attiecībā uz Sīriju un Irāku, kā arī *Daesh* radīto apdraudējumu. **Sīrija** joprojām būs būtiska ES prioritāte, un ES ir pilnībā apņēmusies īstenot ANO Drošības padomes rezolūciju (ANO DPR) 2254, jo īpaši attiecībā uz humānās palīdzības piekļuvi, karadarbības izbeigšanu, kuras rezultātā tiktu panākts pamiers, un politiskas pārejas virzīšanu. ES turpinās šos centienus un piedalīsies Sīrijas pušu sarunu atbalstīšanā un reģionālās spriedzes mazināšanā.

Attiecībā uz **Irāku** – ES sniegs pastiprinātu atbalstu Irākas valdībai tās centienos īstenot reformas, kas ir būtiskas nacionālā izlīguma panākšanai un demokrātiskas sistēmas konsolidēšanai, balstoties uz iekļaujošu pārvaldību un tiesiskumu. ES izskatīs papildu iespējas palīdzēt Irākas federālajai valdībai un Kurdistānas reģionālajai pārvaldei atjaunot ekonomisko un finanšu stabilitāti. ES, cieši sadarbojoties ar starptautiskiem partneriem, koncentrēs uzmanību arī uz stabilizāciju un atjaunošanu teritorijās, kas atbrīvotas no *Daesh*.

Prioritāte joprojām būs ar **Irānas** kodolprogrammu saistītā Kopīgā visaptverošā rīcības plāna un ANO DP rezolūcijas 2231 turpmāka pilnīga un efektīva īstenošana. Divpusējo attiecību atjaunošana, balstoties uz Kopīgā visaptverošā rīcības plāna pilnīgu īstenošanu, būs izšķirīgi svarīgs solis, lai izbeigtu desmit gadus ilgo pārtraukumu; mūsu pakāpeniskas iesaistīšanās stratēģija ietvers sadarbību ekonomikas un tirdzniecības jautājumos un aptvers reģionālus jautājumus un cilvēktiesības. AP/PV vizīte Teherānā 2016. gada 16. aprīlī lika pamatu šā intensīvā darba turpināšanai.

Migrācijas krīze Eiropā ir vēl vairāk izcēlusi to, cik svarīga ir labāka ES iesaistīšanās šajā reģionā. Pēc 2015. gada novembrī notikušā Valletas samita par migrāciju Ziemeļāfrikas valstīm tiek sniegts papildu atbalsts migrācijas jomā, konkrēti – ar Āfrikas trasta fonda starpniecību –, un šis atbalsts vēl var tikt palielināts. Piedevām šā reģiona valstīm jau patlaban sniegtā apjomīgā humānā palīdzība tiks vēl palielināta, balstoties uz rezultātiem, kas tika panākti 2016. gada februārī Londonā notikušajā konferencē "Atbalsts Sīrijai un reģionam", kur ES – papildus dalībvalstu ieguldījumam – apņēmas 2016.–2017. gadam nodrošināt vairāk nekā EUR 2,4 miljardus, lai mazinātu krīzes izraisītās sekas, ko izjūt Sīrijas kaimiņi. Kopumā šī ES apņemšanās veidoja vairāk nekā divas trešdaļas no starptautiskās palīdzības. Tas ietvers ES paktu ar Libānu un Jordāniju izstrādes pabeigšanu; šo paktu rezultātā šīm valstīm būs plašāk pieejams viss ES instrumentu klāsts savas ekonomikas stimulēšanai, vienlaikus bēgļiem nodrošinot aizsardzību, kā arī iespējas saņemt sociālos pakalpojumus un strādāt. Papildus minētajam Tuvajos Austrumos un Ziemeļāfrikā aktīvas ir divas reģionālās attīstības un aizsardzības programmas, ar kuru palīdzību partnervalstīm tiek sniegts atbalsts bēgļu plūsmu pārvaldībai.

Viens no pašiem aktuālākajiem jautājumiem politiskajās darba kārtībās joprojām būs rūpes par drošību, un tās noteiks vietējo valdību darbu un prioritātes daudzās valstīs – bieži uz demokrātiskas pārvaldības rēķina –, lai gan vēl aizvien pienācīga uzmanība nav bijusi veltīta sociālajiem un politiskajiem apstākļiem, kas bija pamatā Arābu pavasara notikumiem pirms pieciem gadiem. Politiskais plurālisms ir pakļauts spiedienam un dažās valstīs ir pat samazinājies. Vēl aizvien ir vērojami lieli trūkumi izglītības jomā, un vēl smagākus tos padara bēgļu krīze. Ekonomisko izaugsmi smagi ir ietekmējis būtiskais naftas cenu kritums.

2016. gads reģionam būs izšķirīgs gads, kurā jau tāpat sarežģītajās un polarizētajās attiecībās starp vairākām valstīm priekšplānā izvirzīsies svarīgi jauni aspekti. Būs rūpīgi jāizvērtē, kādu ietekmi radīs jaunākās tendences – proti, strauja naftas cenu krituma – iespējama turpināšanās, nesaskaņu pieaugums starp reliģiskajām kopienām un jaunā dinamika, ko var radīt starptautisko sankciju atcelšana Irānai.

ZIEMEĻAMERIKA UN DIENVIDAMERIKA

ES un ASV stratēģiskajai partnerībai joprojām ir ļoti svarīga loma saistībā ar globālām un ārpolitiskām problēmām, piemēram, konfliktu Ukrainā, cīņu pret *Daesh* un centieniem nodrošināt mieru Sīrijā un Lībijā, migrācijas problēmas risināšanu un Kopīgā visaptverošā rīcības plāna ar Irānu īstenošanu. ES joprojām ir apņēmības pilna pabeigt darbu pie vērienīgas, visaptverošas un līdzsvarotas augsta standarta transatlantisko tirdzniecības un ieguldījumu partnerības (TTIP) ar ASV. Īpaša uzmanība būs jāveltī ES un ASV sadarbībai enerģētikas jomā un ES un ASV privātuma aizsargam. Būtiska prioritāte joprojām ir vīzu režīma atcelšanas pilnīga abpusējība attiecībā uz visiem ES pilsoņiem, kas ceļo uz ASV. Drošības un aizsardzības jomā ES un ASV būtu cik iespējams drīz jāpabeidz sarunas par Iegādes un savstarpēju atbalsta pakalpojumu nolīgumu. Kosmosa drošības jomā Padome šogad sāks sarunas par ASV piekļuvi *GALILEO* publiski regulētam pakalpojumam (PRP).

Kanādas jaunā valdība ir izrādījusi vēlmi vēl vairāk nostiprināt sadarbību ar ES, kas jau tagad ir ļoti laba. Tāda iespēja patiešām ir, proti, parakstot un īstenojot stratēģiskas partnerības nolīgumu (SPN) un visaptverošu ekonomikas un tirdzniecības nolīgumu (*CETA*). Būtiska prioritāte 2016. gadā joprojām būs mērķis panākt vīzu režīma atcelšanas pilnīgu abpusējību attiecībā uz visiem ES pilsoņiem, kas ceļo uz Kanādu. ES arī cer uz Kanādas apņēmību sadarboties KDAP jomā. Jūnijā notika oficiāla AP/PV vizīte, un nākamais ES un Kanādas samits ir paredzēts 2016. gada 27. oktobrī.

2016. gadā ES turpinās darbu pie vispārīgā nolīguma ar **Meksiku** modernizēšanas, lai atjauninātu nolīguma tirdzniecības pīlāru un nostiprinātu satvaru mūsu divpusējam dialogam par globāliem jautājumiem (jo īpaši klimata pārmaiņām un enerģētiku, pārtikas nodrošinājumu, globālo ekonomiku un drošību). Oficiālas sarunas par nolīguma modernizēšanu tika sāktas 2016. gada jūnijā. **Centrālamerikā** ES turpinās cieši sekot līdzi situācijai **Gvatemalā**. ES novēroja jaunās valdības vēlēšanas 2015. gadā. ES ir nosūtījusi vēlēšanu pēcpārbaudes misiju uz **Hondurasu**, lai novērtētu ar vēlēšanu reformām panākto progresu pārvaldē. Abās valstīs ES turpinās sniegt atbalstu valsts centieniem īstenot reformas un uzlabot situāciju tiesiskuma un cilvēktiesību jomā. Attiecībā uz **Nikaragvu** – tiks sekots līdzi politiskajai situācijai un jo īpaši gaidāmajam vēlēšanu procesam; ES ar interesi seko līdzi **Kostarikas** attiecībām ar Centrālamerikas Integrācijas sistēmu (*SICA*) un Kubas migrācijas krīzes attīstībai. ES pievērsīs uzmanību attiecīgo valstu reakcijai uz nesen uzsāktu ES ārējo stratēģiju faktiskās nodokļu uzlikšanas jomā.

ES turpinās sniegt atbalstu reģionālām stratēģijām, kas vērstas uz drošības situācijas uzlabošanu Centrālamerikā un Karību jūras reģionā. **Karību jūras reģionā** ES un **Kuba** atsāka oficiālu politisku dialogu, tika panākta vienošanās izveidot cilvēktiesību dialogu, un ES un Kuba ir pabeigušas sarunas par Politiska dialoga un sadarbības nolīgumu un gatavojas tā parakstīšanai. **Haiti** būs jāturpina cieša uzraudzība attiecībā uz pagaidu valdību sarežģītā vēlēšanu procesa laikā. Tiks cieši sekots līdzi tam, kā **Dominikānas Republikā** tiek legalizētas personas ar Haiti izcelsmi. Visbeidzot, ES sniedz atbalstu Amerikas valstu organizācijas (*OAS*) misijai, kas darbojas kā starpniece **Belizas** un **Gvatemalas** robežstrīdā, vienlaikus mudinot abas puses nākt klajā ar politiskām iniciatīvām. Attiecībā uz **reģionālu pieeju Karību jūras reģionā**, kas balstīta uz kopīgo ES un *CARIFORUM* deklarāciju, 2016. gadā būtiski jautājumi cita starpā būs ES un *CARIFORUM* politiskā dialoga stiprināšana un centienu kāpināšana saistībā ar 2012. gada kopīgās ES un Karību jūras reģiona valstu stratēģiskās partnerības īstenošanu.

Attiecībā uz **Dienvidameriku** – ES ienesīs jaunu sparū sarunās ar **MERCOSUR** par asociācijas nolīgumu; turpinās stratēģisko partnerību ar **Brazīliju** un izvērsīs iniciatīvas, lai padziļinātu partnerattiecības un sadarbību ar **Argentīnu**. ES joprojām uzmanīgi sekos līdzi nestabilajai situācijai **Venecuēlā**. Īpaša uzmanība joprojām tiks pievērsta miera procesam **Kolumbijā**. Miera procesa atbalstīšana **Kolumbijā** joprojām būs uzmanības centrā, šajā nolūkā iesaistot AP/PV īpašo sūtni Īmonu Gilmoru (*Eamon Gilmore*) un ņemot vērā izredzes izveidot ES trasta fondu. **Ekvadorā** ES uzraudzīs, kā tiek īstenots tirdzniecības nolīgums, kurš, kā ES sagaida, stāsies spēkā 2017. gada 1. janvārī. **Čīlē** ES turpinās sadarboties ES krīžu pārvarēšanas satvarā ("dalības pamatnolīguma" ietvaros). ES atkārtoti pauž apņemšanos turpināt darbu pie vērienīga modernizēta asociācijas nolīguma. Tuvā nākotnē varētu sākties sarunas par ES un Čīles asociācijas nolīguma modernizēšanu. Attiecībās ar **Paragvaju** un **Urugvaju** galvenā uzmanība tiks veltīta ekonomiskajai integrācijai un pārvaldībai. Attiecībā uz **Peru** būs jāveic pēcpasākumi saistībā ar nolīgumu par vīzu režīma atcelšanu un vēlēšanu uzraudzības misiju. **Bolīvijā** svarīga būs turpmāka sadarbība cīņā pret nelikumīgu narkotiku izgatavošanu un valdības politika saistībā ar tieslietu nozares reformu.

ES turpinās uzturēt attiecības arī ar Amerikas valstu organizāciju un Latīņamerikas un Karību jūras reģiona valstu kopienā (*CELAC*). ES un *CELAC* ministru sanāksmē 2016. gada oktobrī būtu jāveic priekšdarbi, lai sagatavotos ES un *CELAC* samitam 2017. gadā. Tās ir nozīmīgas reģionālās sarunu partneres, ar kurām ES sadarbojas tādās svarīgās jomās kā cilvēktiesības un tiesiskums, klimata pārmaiņas un ilgtspējīga attīstība. Tās arī piešķir kontinentālu mērogu ES politikas iniciatīvām. ES arī atzinīgi vērtē Klusā okeāna valstu alianses sasniegumus un ir apņēmības pilna padziļināt dialogu ar tās locekļiem.

SUBSAHĀRAS ĀFRIKA

2016. gads ir svarīgs gads ES attiecībās ar Āfriku. Šis kontinents ir pieredzējis pieaugošu izaugsmi un labklājību dažās daļās. Vienlaikus saglabājas politiski problēmjaucējumi, ko bieži padziļina citi faktori, jo īpaši ekonomikas, demogrāfijas un drošības jomās. Vislielākās bažas rada šādi divi aspekti: i) daudzu valstu neaizsargātība pret drošības apdraudējumiem, ko rada radikalizācija, vardarbīgs ekstrēmisms un terorisms, sākot no Sāhelas un Čadas ezera baseina līdz Āfrikas ragam; ii) apsīcis progress pārvaldības jomā, kas visuzskatāmāk izpaužas pārstāvības demokrātijas lēnajā attīstībā, kā arī drošības un ekonomikas jomās. Dažās Subsahāras Āfrikas daļās problēmas joprojām rada galēja nabadzība un nepietiekams nodrošinājums ar pārtiku.

Neizbēgami, liels darbs tiks ieguldīts mūsu aktīvas lomas izvēršanā centienos risināt krīzi un konfliktus. Āfrikas ragā izšķirīgs pārbaudījums sagaida **Somāliju** – proti, vēlēšanu process, kas norisināsies līdz gada beigām, lai izveidotu ilgtspējīgu federālu sistēmu. **Sudānā** ES būtu jāatbalsta centieni rast holistisku un iekļaujošu politisku risinājumu. Dienvidsudānas pārejas laikposma nacionālās vienotības valdība saskaras ar milzīgiem politiskiem, ekonomiskiem un humanitāriem izaicinājumiem pēc pilsoņu kara, un pastāv liels risks, ka vardarbība varētu atjaunoties; lai atbalstītu 2015. gada miera nolīguma visaptverošu īstenošanu un rastu risinājumu konflikta izraisītajai pārvietošanai, būtiska loma būs ES noturīgai iesaistei.

Situācija Sāhelā joprojām būs trausla. **Mali** 2015. gada jūnijā parakstītā miera nolīguma īstenošana joprojām ir gausa, kā rezultātā vērojama drošības situācijas pasliktināšanās, kas ietekmē Mali ziemeļu un centrālo daļu. Tādēļ Mali joprojām rada bažas šajā reģionā. Pusēm Mali ir jāizrāda vēl lielāka apņēmība īstenot miera nolīgumu. Bažas joprojām pastāv arī saistībā ar Lībiju. Atzinīgi vērtējama ir ciešāka reģionāla sadarbība (G5), un ES to atbalsta, izmantojot mūsu finanšu instrumentus un politisko dialogu – 2016. gada 17. jūnijā AP rīko ministru sanākumi ar Sāhelas G5 valstīm. Jāpadara efektīvāka visaptverošā reakcija uz **Čadas ezera krīzi**, tostarp cīņa pret *Boko Haram*, un jāturpina centieni īstenot koordinētāku reģionālu darbību.

Centrālajā Āfrikā – pēc nesen notikušajām prezidenta vēlēšanām **Centrālāfrikas Republikas** jaunā valdība var sākt valsts un tās institūciju atjaunošanu, kaut arī kopējā situācija joprojām ir nestabila. **Burundi** krīze uzliek pārbaudījumu starptautiskajai apņēmībai īstenot "pienākumu aizsargāt", jo vēl aizvien pastāv masveida zvērību un reģionāla uzliesmojuma risks, ja nevarēs rast politisku risinājumu. Situācija **Kongo Demokrātiskajā Republikā** ir kritiska; visām pusēm ir jāiesaistās iekļaujošā procesā, lai nodrošinātu pamatbrīvību aizsardzību un pavērtu ceļu mierīgām, ticamām, iekļaujošām, pārredzamām un savlaicīgām vēlēšanām. ES turpinās rūpīgi sekot situācijas attīstībai **Gabonā**.

Šajā kontekstā vēl jo svarīgāka Subsahāras Āfrikā kļūs **drošība, cilvēktiesību ievērošana un izturētspēja**. 2016. gada februārī ĀS rīkoja līdzekļu devēju konferenci, lai mobilizētu papildu resursus daudznacionālajai apvienotajai taktiskajai grupai, lai cīnītos pret *Boko Haram*. Arī turpmāk uzmanība tiks pievērsta atjaunotiem centieniem apkarot ekstrēmismu. ES jāuzlabo radikalizācijas apkarošanas stratēģijas un potenciāla ES politiska atbildes rīcība. Tas ietver mūsu KDAP un spēju veidošanas līdzekļu pastiprināšanu. Tomēr aicinājums "nostiprināt" valstis būs jāietver atbilstīgā vispārējā politiskās pārvaldības pieejā, ietverot pamattiesību un tiesiskuma pilnīgu ievērošanu.

Migrācijas krīze ir ienesusi jaunu dimensiju un jaunus procesu dalībniekus mūsu attiecībās ar Āfriku. Tūkstošiem neatbilstīgu migrantu atgriešana rada problēmas ES. ES galveno uzmanību vērš uz migrācijas pamatcēloņu risināšanu, lai mazinātu neatbilstīgu migrāciju no Āfrikas uz Eiropu. Pēc iespējas labāk izmantojot Ārkārtas trasta fondu kā papildu rīku, ES var panākt pavērsienu, īstenojot Valletas samitā noteikto programmu un iekļaujot migrāciju – tostarp atpakaļuzņemšanu – vispārējās politiskajās attiecībās. Gan valstu augsta līmeņa dialogi, gan migrācijas pakti, Rabātas un Hartūmas procesi un Valletas konferences pēcpasākumi prasa lielu, integrētu darbu. Tas viss tiks ievirzīts augstākā pakāpē, īstenojot jauno partnerības pieeju, kas balstās uz Eiropas Komisijas paziņojumu par jauna satvara partnerībai ar trešām valstīm izveidi saskaņā ar Eiropas programmu migrācijas jomā, ņemot vērā Eiropadomes 2016. gada jūnija sanāksmes secinājumus.

Etiopija, Mali, Nigēra, Nigērija un Senegāla ir apzinātas kā prioritārās valstis, uz kurām vērsta jaunā ES ierosinātā pieeja ³.

Āfrikā aktuāli atkal ir **stabili un ticami vēlēšanu procesi** un konstitūcijā noteikto amata pilnvaru termiņu ievērošana, jo īpaši vairākās Centrālās Āfrikas valstīs, kurās 2016. gadā paredzētas vēlēšanas. Tādēļ 2016. gads būs būtisks pavērsiena punkts, kad izkristalizēsies tas, cik ticama ir Āfrikas apņēmība veikt demokrātiskas pārmaiņas. ES būs klāt šajos procesos ar savu vēlēšanu novērošanas misiju un vēlēšanu ekspertu misiju starpniecību. Strīdīgi procesi ir ienesuši papildu spriedzi mūsu politiskajā dialogā, un mums būs jārīkojas tā, lai tiktu ievēroti pamatprincipi, kā arī atbilstīgi katras valsts kontekstam. Mūsu centieni, visticamāk, būs efektīvi tad, ja tie būs daļa no plašākas Āfrikas un starptautiska līmeņa darbības. Tā būs prioritāte, ņemot vērā to, ka pastāv ar vēlēšanām saistītas vardarbības risks.

Turpinās darbs ar **Āfrikas Savienību (ĀS)** – 2016. gada aprīlī Adisabebā notika pēdējā kolēģijas līmeņa sanāksme ar pašreizējo ĀS komisijas sastāvu. Jāturpina gatavoties Āfrikas un ES samitam 2017. gadā.

ES turpinās tālāk izvērst rezultātus, kas gūti jūnijā notikušajā ministru sanāksmē ar Sāhelas G5 valstīm; ministru līmeņa dialogā ar Nigēriju Briselē martā; otrajā reģionālajā drošības samitā Abudžā maijā un ministru līmeņa dialogā ar Angolu, kas plānots gada otrajā pusē Briselē.

ES turpinās stratēģisko pārdomu procesu par ES un ĀKK attiecībām pēc 2020. gada, izskatot vairākus variantus turpmākai attiecību veidošanai pēc Kotonū nolīguma termiņa beigām.

³ Sk. paziņojumu par jaunu partnerību migrācijas jomā.

ĀZIJA UN KLUSĀ OKEĀNA REĢIONS

ES attiecību veidošana ar Āziju un Klusā okeāna reģionu turpinās padziļināties, jo reģionā atrodas četri no ES stratēģiskajiem partneriem (Ķīna, Indija, Japāna un Korejas Republika), tajā joprojām vērojama straujš izaugsmes temps, neraugoties uz tā neseno palēnināšanos, un šis reģions saskaras ar būtiskiem problēmjaudājumiem drošības un stabilitātes jomā, kuri tieši un netieši ietekmē ES. ES arī turpmāk būs vadošā investore un finanšu palīdzības līdzekļu devēja attīstībai, tikpat nozīmīgi – tai būs svarīga loma attīstības jomā, paplašinot tirdzniecības attiecības ar šo reģionu un strādājot pie atbalsta stabilitātei un drošībai reģionā.

ES virzās uz priekšu sarunās par **politiskajiem, drošības un tirdzniecības nolīgumiem** ar valstīm visā reģionā, minētie nolīgumi vērsti uz to, lai atbalstītu mūsu mērķus panākt ilgtspējīgu attīstību, plašāka tvēruma sadarbību un labāku piekļuvi tirgum šajā reģionā. Turpinās īstenot brīvās tirdzniecības nolīgumu ar Dienvidkoreju. Vairāki nolīgumi tika parafēti, un tiks veikta procedūra, lai tos parakstītu un īstenotu, – sarunas par pamatnolīgumu ar Austrāliju un Jaunzēlandi; sarunas par brīvās tirdzniecības nolīgumu ar Vjetnamu; un sarunas par partnerības un attīstības sadarbības nolīgumu ar Afganistānu. ES joprojām ir apņēmības pilna strādāt pie tā, lai tiktu pabeigtas sarunas par stratēģiskas partnerības nolīgumu un brīvās tirdzniecības nolīgumu (BTN) ar Japānu.

Pēc tam, kad tika pabeigtas sarunas par divpusēju BTN ar Singapūru un Vjetnamu, ES ir sākusi darbu pie divpusējiem brīvās tirdzniecības nolīgumiem ar Filipīnām un Indonēziju, vienlaikus par galīgo mērķi izvirzot starpreģionālu BTN ar *ASEAN*. Pašlaik tiek izvērtēta pašreizējā situācija attiecībā uz Malaiziju, lai novērtētu izredzes atsākt sarunas par BTN, un ir sākušies sagatavošanās darbi attiecībā uz BTN ar Austrāliju.

2016. gada maijā ES un **Japānas** vadītāji pārskatīja progresu sarunās par stratēģiskas partnerības nolīgumu un brīvās tirdzniecības nolīgumu un vienojās virzīt uz priekšu sarunas, lai panāktu vērienīgos rezultātus, ko abas puses iecerējušas. Vadītāji arī norādīja, ka ES un Japāna pastiprina partnerību drošības jomā. Japāna jau tagad sniedz konkrētu atbalstu Eiropas Savienības krīzes pārvarēšanas misijām Āfrikā, un abas puses ir īstenojušas vairākas kopīgas mācības pirātisma apkarošanā Indijas okeāna rietumu daļā. ES vadītāji pauda cerību, ka turpmākā notikumu attīstība ļaus Japānai pilnībā piedalīties ES krīzes pārvarēšanas misijās.

ES un **Korejas Republikas** samitā 2015. gadā vadītāji vienojās turpināt ieguldīt šajās visaptverošajās, savstarpēji izdevīgajās un uz nākotni vērstajās attiecībās. Jo īpaši, vadītāji pauda cerību, ka tiks pabeigta dalības pamatnolīguma ratifikācija – ar minēto pamatnolīgumu izveido satvaru kopīgām krīzes pārvarēšanas operācijām. Šajā sakarā ES pauda gandarījumu par Korejas Republikas nodomu pievienoties Eiropas Savienības īstenojamiem pirātisma apkarošanas centieniem Adenas līcī pie Somālijas Eiropas Savienības operācijas *Atalanta* ietvaros, paturot prātā to, ka Korejas Republikai šajā sakarā būs nepieciešama Nacionālās asamblejas piekrišana.

Jūnijā Augstā pārstāve un Komisija nāca klajā ar kopīgu paziņojumu par **Ķīnu**. Šis kopīgais paziņojums un Padomes 2016. gada jūlija secinājumi ir politiskais satvars ES attiecību veidošanai ar Ķīnu turpmākajos gados, jo tajos ir noteiktas iespējas divpusējai sadarbībai, tostarp attiecībā uz globāliem un reģionāliem problēmjautājumiem. Eiropas Savienība attiecības ar Ķīnu veidos principiālā, praktiskā un pragmatiskā veidā, paliekot uzticīga savām interesēm un vērtībām, jo īpaši starptautisko noteikumu un normu ievērošanai un cilvēktiesību respektēšanai. Attiecību veidošanā galvenā uzmanība tiek veltīta trim prioritārām jomām: labklājība un reforma; ārpolitika un drošības politika; globāla pārvaldība. Tiek konsolidēta vērienīga pieeja vienam no mūsu vissvarīgākajiem stratēģiskajiem partneriem un iezīmēta pozitīva partnerības programma, kurā atšķirības tiek risinātas konstruktīvi. ES un Ķīnas samits Pekinā jūlijā sniedza iespēju stratēģiskām diskusijām par jautājumiem, kas interesē abas puses.

Divpusējā samītā ar **Indiju** martā tika atjauninātas attiecības un iedvesta jauna dinamika stratēģiskajā partnerībā, apzinot prioritātes nākamajiem gadiem un kopīgu ieinteresētību jaunās izaugsmes un nodarbinātības programmās, cita starpā tādās jomās kā tirdzniecība, investīcijas, zaļā enerģija/tehnoloģija, ūdens, pētniecība un izglītība.

ES pastiprinās attiecību veidošanu ar **Afganistānu, Bangladešu un Pakistānu**. Tā kā šīs ir būtiskas migrantu izcelsmes un tranzīta valstis, ES arī turpmāk būs apņēmības pilna pastiprināt un efektīvāk īstenot sadarbību ar šīm valstīm, koncentrējoties uz migrācijas pamatcēloņu risināšanu un atpakaļuzņemšanu un atgriešanu.

ES kā globālai drošības procesu dalībniecei un miera veicinātājai ir ilgtermiņa apņemšanās attiecībā pret **Afganistānu** un Afganistānas iedzīvotājiem. Apņemšanās sniegt atbalstu Afganistānas miera procesam tiks stiprināta saistībā ar oktobrī notikušo Briseles konferenci par Afganistānu, kas deva iespēju ES uzņemties vadošo diplomātisko, finansiālo un tehnisko lomu Afganistānas pārveidē.

2. oktobrī Afganistāna un ES vienojās par kopēju turpmāku virzību ("*Joint Way Forward*") migrācijas jautājumos. Tā nodrošinās visaptverošu satvaru sadarbībai atgriešanas, atpakaļuzņemšanas un reintegrācijas jomā, nesot labumu abām pusēm – gan ES un tās dalībvalstīm, gan Afganistānai. Attiecību veidošanā un uzturēšanā ar **Pakistānu** uzmanība cita starpā tiks pievērsta satvaram attiecību padziļināšanai ārpus ES un Pakistānas attiecību stiprināšanas piecgades plāna, kura darbības termiņš beigsies 2017. gada jūnijā. ES sagaida, ka tiks pilnībā un efektīvi īstenots atpakaļuzņemšanas nolīgums.

ES turpinās sniegt atbalstu **Mjanmas/Birmas miera procesam** pēcvēlēšanu gaisotnē, liekot lietā uzticības pilnās attiecības, kādas jau ir iedibinātas ar valdību un etniskajām grupām, un darbojoties kā būtiskai līdzekļu devējai pārejā uz demokrātiju. Pēc tam, kad Augstā pārstāve un Komisija nāca klajā ar kopīgu paziņojumu, Padome atzinīgi novērtēja to, ka tiek iezīmēts redzējums vērienīgai un tālredzīgai ES attiecību veidošanai ar Mjanmu/Birmu.

Pēc postošajām zemestrīcēm **Nepālā** 2015. gada aprīlī un maijā ES arī turpmāk aktīvi iesaistīsies atjaunošanas darbos – šim nolūkam kalpos EUR 105 miljonus vērts valsts veidošanas līgums. Līdztekus tam ES turpina atbalstīt miera procesa konsolidāciju un valsts pāreju uz demokrātiju.

Īpašs ieguldījums tiks veikts stratēģiskā līmeņa attiecību attīstībā ar **Dienvidaustumāzijas valstu asociāciju (ASEAN)**. Šajā nolūkā kopīgā paziņojumā par attiecībām ar *ASEAN*, kuru Padome apstiprināja 2015. gada 22. jūnijā, ir izklāstītas programmas un politikas nostādnes, kas ietver paplašinātas sadarbības programmas un ES vēstnieka *ASEAN* iecelšanu, lai attiecības ar šo nozīmīgo stratēģisko partneri ievirzītu nākamajā līmenī. ES un *ASEAN* ministru sanāksmē 2016. gada oktobrī tika apstiprinātas pamatnostādnes turpmākajam rīcības plānam un ceļvedis stratēģiskās partnerības līmeņa paaugstināšanai.

2016. gada jūlijā Mongolijā notika **Āzijas un Eiropas sanāksmes (ASEM)** 11. samits. Atzīmējot *ASEM* 20. gadskārtu, samits sniedza svarīgu iespēju izvērst ES ieinteresētību veicināt dziļāku sadarbību ar Āziju jautājumos, kuros mums ir kopīgas intereses.

Reģions joprojām saskaras ar vairākām **problēmām**. Attiecībā uz teritoriāliem un jūrlietu strīdiem Dienvidķīnas jūrā ES turpinās centienus veicināt mierīgus risinājumus un strīdu izšķiršanas mehānismus, kas balstīti uz starptautiskajām tiesībām. Spriedze var pieaugt dažādu iemeslu dēļ, tostarp saistībā ar Korejas Tautas Demokrātiskās Republikas veikto piekto kodolizmēģinājumu un ar to saistītiem notikumiem, militāras darbības draudiem, kā arī nerimstošajiem strīdiem par teritoriāliem un vēstures jautājumiem. ES vēlas agrīnā posmā iesaistīties jautājumu risināšanā ar attiecīgajām valstīm, jo īpaši uzturot ciešus un regulārus kontaktus ar tām, lai sekmētu spriedzes mazināšanos reģionā.

Turpināsies centieni palielināt ES nozīmi un klātbūtni **Klusā okeāna reģionā**. Tiks pastiprināti kontakti ar Klusā okeāna salu forumu, un turpināsies sadarbība problemātiskos jautājumos, piemēram, attiecībā uz katastrofu riska mazināšanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām, atjaunojamajiem energoresursiem un zvejniecības pārvaldību.

KDAP UN KRĪŽU PARVARĒŠANA

MISIJAS UN OPERĀCIJAS

KDAP aizvien ir bijusi vērtīga stratēģiska ietekme plašākā ES visaptverošās pieejas kontekstā Eiropā. Rietumbalkānos militārā operācija *EUFOR ALTHEA* Bosnijā un Hercegovinā, kas tika sākta 2004. gadā, joprojām sniedz atbalstu Bosnijai un Hercegovinai tās centienos uzturēt drošu vidi un veic Bosnijas un Hercegovinas bruņoto spēku spēju veidošanu un apmācību, lai sekmētu stabilitāti. *EULEX Kosovo*, kas tika sākta 2008. gadā, ir galvenokārt vērsta uz palīdzības un atbalsta sniegšanu Kosovai iestādēm saistībā ar tiesiskumu, valsts iestāžu pārraudzību, mentorēšanu un konsultēšanu attiecībā uz policijas, tiesu iestāžu un muitas jomām, un vienlaikus tā saglabā izpildes pienākumus konkrētās kompetences jomās. Austrumu kaimiņreģionā Eiropas Savienības pārraudzības misija Gruzijā (*EUMM*), kas arī tika sākta 2008. gadā, nodrošina pušu darbību civilu pārraudzību un stabilizācijas procesa situācijas analīzi, tā ir galvenokārt vērsta uz sešu punktu vienošanās un tai sekojošo īstenošanas pasākumu pilnīgu ievērošanu visā Gruzijā, tostarp Dienvidosetijā un Abhāzijā. Eiropas Savienības padomdevēja misija (*EUAM*) Ukrainā ir misija bez izpildes pilnvarām, kura sāka darbību 2014. gadā un kuras mērķis ir palīdzēt Ukrainas iestādēm izstrādāt civilās drošības sektora ilgtspējīgu reformu, sniedzot stratēģiskus padomus un praktisku atbalstu. Visi šādi pasākumi un darbības balstās uz ES standartiem un starptautiskajiem labas pārvaldības un cilvēktiesību principiem. Pēc stratēģiskas pārskatīšanas misiju darbības ir pastiprinātas, lai panāktu lielāku ietekmi.

Magribā un Vidusjūras reģionā ir pastiprināti centieni plašāk izvērst darbību, ko veic Eiropas Savienības militārā operācija Vidusjūras apgabala centrālās daļas dienvidos (*EUNAVFOR MED* operācija *SOPHIA*), kuras paplašinātās pilnvaras aptver ne tikai cilvēku kontrabandas un tirdzniecības tīklu darbības modeļa izjaukšanu Vidusjūras apgabala centrālās daļas dienvidos, bet arī papildu uzdevumus: – apmācīt Lībijas krasta apsardzi un jūras spēkus; – sekmēt ieroču embargo īstenošanu atklātā jūrā pie Lībijas krastiem (pamatojoties uz ANO DP rezolūciju 2292). Turklāt raiti norit operatīvā plānošana, lai Eiropas Savienības Integrētas robežu pārvaldības palīdzības misija Lībijā (*EUBAM Libya*) sniegtu pastiprinātu atbalstu un palīdzību Lībijas iestādēm nolūkā panākt, lai tās atkal nostiprinātos Tripolē, tiklīdz to atļaus politiskie un drošības nosacījumi.

Tuvajos Austrumos Eiropas Savienības Policijas misija palestīniešu teritorijās (*EUPOL COPPS*) turpina sniegt atbalstu Palestīniešu pašpārvaldei nākotnes Palestīnas valsts iestāžu veidošanā policijas un krimināljustīcijas jomās, un tās pašreizējās pilnvaras ir pagarinātas vēl uz gadu, sākot no 2016. gada jūlija, tāpat kā Eiropas Savienības Robežu palīdzības misijai Rafas šķērsošanas punktā (*EUBAM RAFAH*), kura pašlaik ir izvietota Telavivā un kurai ir gatavības režīma operatīvās spējas 2005. gada Nolīguma par pārvietošanos un piekļuvi (*AMA nolīgums*) ietvaros nodrošināt trešās puses klātbūtni Rafas šķērsošanas punktā. Šī misija ir daļa no uzticības veicināšanas pasākumiem starp Izraēlas valdību un Palestīniešu pašpārvaldi.

Āfrikā virzās uz priekšu centieni apvienot vairāku pašlaik *in situ* KDAP misiju un operāciju ietekmi, tiek plānota reģionalizācijas koncepcija. KDAP operācijas un misijas aptver plašu pasākumu un kompetenču klāstu; militārās operācijas notiek jūrā pie Āfrikas raga (operācija *ATALANTA*), sekmīgi apkarojot pirātismu, un uz sauszemes – Mogadišo bāzētā Somālijas apmācības misija (*EUTM Somalia*), kuras ietvaros tiek attīstītas Somālijas Nacionālās armijas spējas. Eiropas Savienības misija saistībā ar reģiona jūras spēku izveidi Āfrikas ragā (*EUCAP NESTOR*) (kas drīz tiks pārdēvēta un 2016. gada decembrī atsākta kā *EUCAP Somalia*) ir civila misija, kura galvenokārt vērsta uz to, lai sekmētu Somālijas jūras civilās tiesībaizsardzības spējas apkarot pirātismu un veikt "parastās" krasta apsardzes funkcijas, piemēram, zvejas inspekciju / kontroli, meklēšanu un glābšanu un kontrabandas apkarošanu uz sauszemes un jūrā. KDAP ieņem vietu ES centienos risināt neatbilstīgas migrācijas problēmas to izcelsmes vietās un tranzīta valstīs Sāhelā. Stabilitāti Sāhelas reģionā stiprina KDAP misijas Mali un Nigērā (*EUCAP Sahel Mali*, *EUTM Mali*, *EUCAP Sahel Niger*), cieši sadarbojoties ar uzņemtajām valdībām. Sadarbības stiprināšana reģionā, tostarp centieni izvēršana KDAP ietvaros, piemēram, attiecībā uz apmācību un spēju veidošanu, notiek līdztekus ar koordinācijas stiprināšanu starp KDAP misijām Sāhelā un citiem ES instrumentiem, kā arī dalībvalstu projektiem reģionā, īpaši saistībā ar iniciatīvu par spēju veidošanu drošības un attīstības atbalstam (*CBSD*). Centrālajā Āfrikā jūnijā darbību beidza Eiropas Savienības Konsultāciju un palīdzības misija saistībā ar drošības sektora reformu Kongo Demokrātiskajā Republikā (*EUSEC RDC*), kura vairāk nekā desmit gadus ir sniegusi praktisku atbalstu drošības sektora reformai, sniedzot padomus un palīdzību attiecīgām Kongo iestādēm. Centrālāfrikas Republikā padomdevēja misija – Eiropas Savienības KDAP militāra padomdevēja misija Centrālāfrikas Republikā (*EUMAM RCA*), kas darbu sāka 2015. gada pavasarī, – 2016. gada 16. jūlijā tika aizstāta ar ES KDAP militāru apmācības misiju Centrālāfrikas Republikā (*EUTM RCA*), apliecinot ES stingro apņemšanos panākt miera un stabilitātes atjaunošanu valstī.

Afganistānā 2016. gada 31. decembrī tiks pabeigta civilā misija *EUPOL Afghanistan*. Tomēr ES turpinās iesaistīties atbalsta sniegšanā civilās drošības sektoram, sniedzot finansiālu atbalstu (EUR 320 miljoni gadā, galvenokārt Tiesiskuma un kārtības trasta fondam Afganistānai (*LOFTA* – līdz 2020. gadam), kā arī politisku un diplomātisku atbalstu.

HIBRĪDDRAUDI

Pēc tam, kad Ārlietu padome 2015. gada maijā bija devusi šādu uzdevumu, Komisija un Augstā pārstāve 2016. gada 6. aprīlī pieņēma kopīgu paziņojumu "Kopīgs regulējums hibrīddraudu apkarošanai". Kopīgajā paziņojumā ir piedāvāti aptuveni 22 īstenojami priekšlikumi. Tie galvenokārt vērsti uz četrām svarīgākajām jomām:

- 1) situācijas apzināšanās uzlabošana (šīs iniciatīvas pamatā ir ES hibrīddraudu analīzes vienība);
- 2) izturētspējas veidošana, tostarp kritiskās infrastruktūras aizsardzība, lai ES un tās partnerus pasargātu no hibrīduzbrukumiem;
- 3) reaģēšana uz krīzi un atgūšanās no tās;
- 4) sadarbības pastiprināšana ar NATO.

Padome puda gandarījumu par kopīgo paziņojumu. Darbs pie ierosināto darbību īstenošanas turpmākajos mēnešos kopīgi tiks virzīts uz priekšu, pienācīgi ievērojot attiecīgās procedūras un dalībvalstu, Komisijas un Augstās pārstāves kompetenci: a) ES hibrīddraudu analīzes vienība ir izveidota un ir jau sasniegusi sākotnējās darbības spējas; b) kāda dalībvalsts ir veikusi priekšizpēti un aktīvi apsver daudznacionāla Eiropas izcilības centra izveidi, lai veiktu pētniecību, apmācību un mācības; c) saskaņā ar ES iestāžu un NATO vadītāju kopīgo deklarāciju un ievērojot iekļautības un katras organizācijas lēmumu pieņemšanas autonomijas principus, dienesti ir pastiprinājuši sadarbību un koordināciju ar NATO būtiskās jomās, piemēram, situācijas apzināšanās, kibernetiskā drošība, krīzes novēršana un reaģēšana uz krīzi, kā arī stratēģiskā komunikācija; d) EĀDD un Komisijas dienesti ir publicējuši ES kopīgu operatīvu protokolu rīcībai pret hibrīddraudiem, lai nodrošinātu atbilstīgus brīdinājumus ES *IPCR* mehānismos un mehānismos reaģēšanai uz krīzi; e) EĀDD un Komisijas dienestiem līdz 2017. gada jūlijam jāsniedz ziņojums nolūkā novērtēt progresu.

KDAP PARTNERĪBAS

2016. gadā pastāvīgi tiek izvērsta ES partnerība ar **trešām valstīm, reģionālām un starptautiskām organizācijām** drošības, aizsardzības un krīzes pārvarēšanas jomā, atbalstot ES arvien lielāko drošības un aizsardzības procesu dalībnieces lomu pasaules mērogā un tās operatīvos pasākumus KDAP jomā. **ES un NATO sadarbības** jomā – pēc Eiropadomes sanāksmes jūnijā un NATO Varšavas samita jūlijā, tostarp ņemot vērā NATO un ES iestāžu vadītāju kopīgo deklarāciju, ES izskatīs to, kā parādīt, ka **norisinās plaša sadarbība**, kā arī to, kādā veidā iedzīvināt ES dalībvalstu un NATO valstu vēlmi padziļināt partnerību (operāciju veikšanas vietās, kiberjomā, jūrā un spēju attīstības jomā), kā arī to, kā sagatavot augsni turpmākai mūsu partnerības stiprināšanai, jo īpaši saistībā ar hibrīddraudiem un atbalstu mūsu partneriem austrumos un dienvidos spēju attīstīšanā, pilnīgas atklātības garā un pilnībā ievērojot abu organizāciju lēmumu pieņemšanas autonomiju un procedūras, balstoties uz iekļautības principu un neskarot nevienas dalībvalsts drošības un aizsardzības politikas specifisko raksturu.

ES mērķis būs padziļināt sadarbību ar **ANO** krīzes pārvarēšanas un miera uzturēšanas jomā, tostarp izmantojot KDAP, lai papildinātu ANO miera uzturēšanas centienus. **ES un ANO koordinācijas komiteja** sekos līdzi konkrētiem rīcības punktiem, jo īpaši saistībā ar sadarbību Sāhelā, Centrālāfrikas Republikā, Āfrikas ragā un Lībijā.

Trešo valstu partneri turpinās aktīvi atbalstīt **KDAP operatīvos pasākumus**, līdztekus **regulāri apspriežoties par KDAP un īstenojot apmācību**. Sākot ar 2016. gada janvāri, 11 partnervalstis ir nosūtījušas kopumā 350 personāla locekļu un karavīru astoņās KDAP misijās un operācijās, un ir pabeigta vairāku jaunu **dalības pamatnolīgumu** izstrāde.

EKP pārskatīšanā (2015. gada 18. novembra kopīgais paziņojums par EKP pārskatīšanu, Padomes 2015. gada 14. decembra secinājumi) izkristalizējās tas, cik svarīgi ir drošības aspekti darbā ar ES partneriem. Īstenojot EKP drošības dimensiju, mērķis joprojām ir sniegt atbalstu partneriem, panākot to labāku izturētspēju pret drošības apdraudējumiem un labāku sagatavotību konfliktu un krīžu novēršanai un reaģēšanai uz tām, līdz ar to stabilizējot ES kaimiņreģionu. Tas saskan ar ES globālajā stratēģijā izklāstīto pieeju. Potenciāls vēl vairāk sekmēt ES partnerības KDAP jomā piemīt vairākiem citiem ES darba virzieniem (spēju veidošana drošības un attīstības atbalstam, drošības sektora reforma, sadarbība hibrīddraudu apkarošanas jomā un drošība jūrā), tos apvienojot visaptverošā pieejā līdz ar citiem rīkiem un instrumentiem.

Attiecībā uz **cilvēktiesību un dzimuma aspektu KDAP**, kurš ir mūsu prioritāte, galvenais uzsvars joprojām tiek likts uz to, lai izstrādātu un veiktu sākotnējā stāvokļa apsekojumu par cilvēktiesību un dzimuma aspektu integrēšanu KDAP (Padomes secinājumi, 2015. gada 18. maijs). Pētījuma nolūks ir izvērtēt pašreizējo situāciju, lai saprastu, cik tālu esam tikuši savos centienos integrēt KDAP cilvēktiesības un dzimumu līdztiesību. Saskaņā ar jauno Rīcības plānu par cilvēktiesībām un demokrātiju turpmāki soļi tiks sperti arī saistībā ar KDAP misiju un operāciju personāla rīcības un disciplīnas kodeksa īstenošanu.

AIZSARDZĪBAS SPĒJAS / SADARBĪBA AIZSARDZĪBAS JOMĀ

Saskaņā ar Eiropadomes 2013. gada decembra un 2015. gada jūnija secinājumiem ES turpinās rosināt un sekmēt lielāku Eiropas sadarbību aizsardzības jomā, lai nodrošinātu, ka Eiropas rīcībā ir svarīgākās militārās spējas. Kā norādīts ES globālajā stratēģijā, eiropiešiem ir jāspēj aizsargāt Eiropu, reaģēt uz ārējām krīzēm un palīdzēt mūsu partneriem attīstīt drošības un aizsardzības spējas, un šie uzdevumi ir jāveic sadarbībā ar citiem.

ES spēju attīstība jākoncentrē uz kritiskajiem veicinātājfaktoriem un nepilnībām, lielāks uzsvars jāliek uz sadarbības projektiem, izmantojot Eiropas Aizsardzības aģentūras atbalstu. Turpināsies darbs pie tā, lai konsolidētu četras lielās Eiropas programmas, kuras Eiropadome apstiprināja 2013. gadā (degvielas uzpilde lidojumā; tālvadības gaisa kuģu sistēma; valdības satelītsakari; un kiberaizsardzība), un pie iespējamiem jauniem projektiem. Izmantojamības labad ir svarīgi panākt, lai spēju attīstīšana koncentrētos uz faktiskajiem rezultātiem, proti, uz spējām, ko dalībvalstis vēlas iegūt, ņemot vērā potenciālu spēku izvietošanu.

Līdztekus tam arī turpmāk tiks īstenoti centieni veicināt ilgāka termiņa un sistemātiskāku Eiropas sadarbību aizsardzības jomā. Ir gaidāms turpmāks progress – galvenokārt saistībā ar EAA veikto darbu (tostarp pie īpašā politikas satvara īstenošanas, ņemot vērā 2017. gadā paredzēto pilnīgas īstenošanas ziņojumu, un pie ES spēju attīstības procesa uzlabošanas) un Komisijas iniciatīvu par Eiropas aizsardzības rīcības plāna (EARP) izstrādi. Šīs iniciatīvas palīdzēs ES reaģēt uz dažādām problēmām, kas apzinātas ES globālajā stratēģijā, un panākt atbilstību attiecīgajām aizsardzības spēju vajadzībām un prioritātēm.

Jo īpaši ar EARP, ko paredzēts pieņemt 2016. gadā, būtu jāpalīdz rosināt pētniecību un tehnoloģiju izstrādi aizsardzības jomā, lai nostiprinātu Eiropas aizsardzības rūpniecisko un tehnisko pamatu un sagatavotu nākotnē nozīmīgas spējas. Šajā ziņā būtisks šo centienu elements būs sagatavošanas darbība aizsardzības pētniecības jomā, kas sagatavos augsni iespējamai īpašai, ES finansētai programmai; citas iecerētās jomas ietver jo īpaši rūpniecības politiku / iekšējo tirgu, piegādes drošību un stimulus.

Visbeidzot – tiks virzīts uz priekšu darbs ar NATO, lai saglabātu militāro spēju attīstības saskaņotību attiecībā uz aspektiem, kuros prasības pārklājas, un lai pastiprinātu papildināmību šajā jomā. Cieša ES un NATO mijiedarbība ir vajadzīga gan attiecībā uz sadarbības projektiem, gan darba procesiem.

STARPTAUTISKĀ DROŠĪBA

ES turpinās izvērst Eiropas drošības politikas ārējo dimensiju un vairo politisko saskaņotību starp Savienības iekšējo un ārējo drošību. Ir pieņemti vairāki stratēģiski dokumenti, kam ir ietekme uz drošības politiku, piemēram, kopīgi paziņojumi "ES mēroga stratēģiska satvara elementi drošības sektora reformas atbalstam" un "Kopīgs regulējums hibrīddraudu apkarošanai", un tie tiks īstenoti, lai stiprinātu ES ārējās darbības instrumentu papildināmību un efektivitāti. Šajā nolūkā ES arī spers turpmākus soļus, lai palielinātu sadarbību ar partnervalstīm spēju veidošanā, atbalstot drošību un attīstību. Paredzēts, ka līdz 2016. gada beigām tiks pieņemti paziņojumi par EARP un kosmosa stratēģiju. EKP pārskatīšanas īstenošana un sagatavošanās Stabilitātes un miera veicināšanas instrumenta (*IcSP*) vidusposma pārskatīšanai 2017. gadā sniegs iespējas vēl vairāk integrēt drošības politiku un konfliktu novēršanas prioritātes. Notiek darbs pie tā, lai uzlabotu KDAP misiju kiberneturību un stiprinātu ES kiberdiplomātiju. Tiks īstenoti centieni panākt multilaterālismu jūrlietās un uzlabot spējas jūrā drošības un aizsardzības jomā. ES konfliktu agrīnās brīdināšanas sistēma 2016. gadā tiks iedarbināta divas reizes, un rezultāti tiks likti lietā, lai izstrādātu prioritātes savlaicīgai preventīvai darbībai. Visaptverošas pieejas ietvaros kopīga konfliktu un krīžu analīze arvien tiks izmantota, lai formulētu un pārskatītu ES stratēģisko pieeju konfliktu skartos un nestabilos kontekstos. Komisijas dienesti un EĀDD turpinās īstenot ES politisko apņemšanos iedibināt starpniecību kā "pirmās reaģēšanas līdzekli" jaunās un jau esošās krīzes situācijās un veicināt tās izmantošanu. Šajā sakarā Savienība turpina sniegt atbalstu konkrētiem miera procesiem, piemēram, Lībijā un Sīrijā, un laikposmā pēc tiem, piemēram, Kolumbijā un Mjanmā/Birmā.

ES turpinās īstenot politiku, kas vērsta uz globālā atbruņošanās satvara un daudzpusēju neizplatīšanas režīmu stiprināšanu. Tas ietver diplomātisko centienu turpināšanu, lai Tuvajos Austrumos panāktu zonu, kurā nav masu iznīcināšanas ieroču. Izmantojot starptautisko sadarbību un atbalstu konkrētiem projektiem trešās valstīs, uzmanība joprojām tiks pievērsta apdraudējumam, ko rada nelikumīgi kājnieku ieroči un vieglie ieroči. Svarīgas prioritātes 2016. gada otrajā pusē būs Bioloģisko un toksisko ieroču konvencijas pārskatīšanas konferences sagatavošana un ANO Drošības padomes rezolūcijas 1540(2004) visaptveroša pārskatīšana. ES un tās dalībvalstis jau ilgu laiku ir apņēmīgi atbalstījušas Parasto ieroču konvenciju un cer, ka 2016. gada decembrī gaidāmā Piektā pārskatīšanas konference dos jaunu impulsu šā nozīmīgā instrumenta attīstībai. ES atbalstīs arī starptautiskos centienus stiprināt kosmosa drošību.

ES strādās pie tā, lai pastiprinātu atbildes reakciju uz starptautisku terorismu, šajā nolūkā izmantojot daudzpusēju sadarbību, politisku dialogu un konkrētu atbalstu trešām valstīm. Šajā darbā tiks nodrošināts nepieciešamais saskanīgums starp iekšpolitiku un ārpolitiku. ES atbalsta Rīcības plānu vardarbīga ekstrēmisma novēršanai, ar kuru 2016. gada sākumā nāca klajā ANO ģenerālsekretārs, un atbalsta darbu pie tā, lai vardarbīga ekstrēmisma apkarošanu integrētu terorisma apkarošanā un saistītos centienos, tostarp attiecībā uz stratēģisko komunikāciju, radikalizāciju un ārvalstu kaujiniekiem teroristiem. Ievērojot 2015. gada februāra Padomes secinājumus un Eiropadomes locekļu paziņojumu, centieni joprojām ir galvenokārt vērsti uz tuvākajiem kaimiņreģioniem – Tuvo Austrumu un Ziemeļāfrikas valstīm, Turciju un Rietumbalkāniem, neizlaižot no redzesloka plašāku arābu pasauli, Sāhelu un Āfrikas ragu, kā arī Vidusāziju un Dienvidaustrumāziju. Galvenie sasniegtie rezultāti ietvers cieša dialoga uzturēšanu ar prioritārajām valstīm, izmantojot divpusējus augsta līmeņa politiskos dialogus par terorisma apkarošanu; terorisma apkarošanas rīcības plānu finalizēšanu ar šīm valstīm, jo īpaši ar Libānu, Jordāniju, Tunisiju un Turciju, un uz šī pamata – ES atbalsta pastiprināšanu, izmantojot konkrētus projektus; ES terorisma apkarošanas ekspertu tīkla paplašināšanu, aptverot arī Sāhelu un Rietumbalkānus; augsta līmeņa semināru rīkošanu, pievēršoties vardarbīga ekstrēmisma apkarošanas / jaunatnes jautājumiem; un preventīvās rīcības koncentrēšanu uz konfliktu un vardarbīga ekstrēmisma novēršanas prioritātēm, kas apzinātas, izmantojot ES agrīnās brīdināšanas procesu.

EĀDD turpinās sniegt atbalstu Augstajai pārstāvei centienos panākt Kopīgā visaptverošā rīcības plāna īstenošanu ar mērķi nodrošināt, ka Irānas kodolprogramma tiek izmantota vienīgi miermīlīgiem mērķiem.

Augstā pārstāve turpinās ierosināt jaunus vai grozītus ierobežojošos pasākumus, tostarp autonomus pasākumus, reaģējot uz starptautiskiem notikumiem politikas un drošības jomā un ES KĀDP ietvaros. Būtiskas jomas varētu ietvert terorisma apkarošanu, Krieviju/Ukrainu, Sīriju, KTDR un Lībiju. AP arī iesniegs vajadzīgos priekšlikumus KĀDP lēmumiem un – kopā ar Komisiju – ierosinās vajadzīgās regulas nolūkā cik ātri vien iespējams transponēt ANO pasākumus, lai nodrošinātu vienveidīgu piemērošanu ES dalībvalstīs.

GLOBALI JAUTĀJUMI

Ilgspējīgas attīstības programmas 2030. gadam īstenošana sniedz iespēju stiprināt saikni starp drošību un attīstību. Ilgtspējīgas attīstības mērķi ir iespēja veicināt ES politikas jomu iekšējās un ārējās dimensijas saskanību.

CILVĒKTIESĪBAS

Tā kā norisinās vēl nepieredzēta migrācijas krīze, turpinās konflikti vairākās valstīs, tostarp pašas ES kaimiņvalstīs, un pieaug cilvēktiesību aizstāvju un pilsoniskās sabiedrības vajāšana un uzbrukumi tiem, arī 2016. gadā Eiropas Savienībai jāsaskaras ar ārkārtējiem izaicinājumiem cilvēktiesību jomā. Šie izaicinājumi no ES prasa izlēmīgus centienus, lai aizstāvētu cilvēktiesību standartus un diskriminācijas aizlieguma principu, aizsargātu civiliedzīvotājus, veicinātu un aizsargātu sieviešu un meiteņu tiesības un sniegtu atbalstu cilvēktiesību aizstāvjiem, vienlaikus stiprinot pilsonisko sabiedrību. Lai vairotu informētību par cilvēktiesību problemātiku pasaulē un pārrunātu cilvēktiesību prioritātes ES ārpolitikā, AP 2016. gada martā nāca klajā ar iniciatīvu "*#EU4HumanRights*", kurā faktiski ir iesaistījušās ES iestādes un dalībvalstis. 2016. gada jūnijā Padomes secinājumos tika atkārtoti apstiprināts ES stingrais atbalsts ANO Vadošajiem principiem uzņēmējdarbībai un cilvēktiesībām un pausts pilnīgs atbalsts vērtīgajam darbam, ko veic ANO Uzņēmējdarbības un cilvēktiesību darba grupa.

2015. gada jūlijā ES ārlietu ministri pieņēma jauno rīcības plānu par cilvēktiesībām un demokrātiju, kurā noteiktas ES prioritātes turpmākajiem pieciem gadiem. Rīcības plāns nodrošina, ka nepārtraukti tiek īstenots 2012. gada Stratēģiskais satvars par cilvēktiesībām un demokrātiju, un nosaka ievirzi ES pasākumiem cilvēktiesību jomā 2016. gadā un pēc tam. Šā plāna mērķis ir panākt, lai problēmas tiktu risinātas labāk – lai tiktu īstenotas mērķtiecīgas darbības un sistemātiski un koordinēti izmantoti visi ES instrumenti, proti, ES pamatnostādnes, instrumentu kopumi un citas saskaņotas nostājas, un dažādie ārējie finanšu instrumenti, jo īpaši Eiropas Demokrātijas un cilvēktiesību instruments (*EIDHR*).

Daudzpusējā līmenī ES turpinās aktīvi iestāties par cilvēktiesību vispārēju veicināšanu un aizsardzību, jo īpaši strādājot Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālās asamblejas Trešajā komitejā un Apvienoto Nāciju Organizācijas Cilvēktiesību padomē. 2016. gadā ES veicinās savas tematiskās prioritātes, izmantojot rezolūcijas, kuras vērstas uz moratorija noteikšanu nāvessodam, uz bērnu tiesībām un uz reliģijas vai ticības brīvību, ANO Ģenerālajā asamblejā 2016. gada rudenī, kā arī rezolūcijas, kas vērstas uz konkrētām valstīm. ES stingri atbalstīja uz cilvēktiesībām balstītu pieeju ilgtspējīgas attīstības mērķiem, kas 2015. gada septembrī tika pieņemti programmā 2030. gadam. 2030. gada programmas īstenošana ir sākusies, un ES 2016. gadā turpinās atbalstīt uz cilvēktiesībām balstītu pieeju.

ES konsekventi stingri uzstās, lai partneru valdības ievērotu biedrošanās brīvības principu un aizsargātu cilvēktiesību aizstāvjus, tostarp publiskos paziņojumos. ES un dalībvalstu diplomāti turpinās uzraudzīt tiesas sēdes un apmeklēt apcietinātos aktīvistus daudzās valstīs, ja tas būs vajadzīgs.

Atbalsts pilsoniskās sabiedrības iespējām un cilvēktiesību aizstāvjiem joprojām būs būtiska ES prioritāte 2016. gadā. ES ANO Cilvēktiesību padomē un ANO Ģenerālajā asamblejā atbalstīs rezolūcijas par pilsoniskās sabiedrības iespējām un cilvēktiesību aizstāvjiem, un tā turpinās izmantot savus finanšu instrumentus, tostarp *EIDHR* ārkārtas fondu, kas paredzēts apdraudētiem cilvēktiesību aizstāvjiem. Gaidāms, ka 2016. gadā svarīgu ieguldījumu dos jaunais ES Cilvēktiesību aizstāvju mehānisms "*ProtectDefenders.eu*", ko finansē no *EIDHR* instrumenta un kas sāka darboties 2015. gada rudenī.

Turpinās īstenot 2015. gada novembrī Padomes pieņemto ES politikas satvaru par atbalstu pārejas tiesiskumam, lai stiprinātu ES iesaistes konsekvenci šajā jomā un lai sniegtu norādījumus ES un ES dalībvalstu personālam. Šajā sakarā ES atkārtoti apstiprina savu stingro politiku, ar ko atbalsta Starptautisko Krimināltiesu.

ES darba programmā joprojām būtiski bija jautājumi par sieviešu un meiteņu tiesību aizsardzību, ievērošanu un izmantošanu un cīņu pret vardarbību, kas saistīta ar dzimumu. Pēc globālās Sieviešu, miera un drošības programmas augsta līmeņa pārskatīšanas 2015. gadā ES galveno uzmanību 2016. gadā pievērsīs cita starpā tam, lai tiktu pastiprināti centieni vairot sieviešu līdzdalību konfliktu novēršanā un risināšanā, tiktu novērsta seksuāla un ar dzimumu saistīta vardarbība konfliktos un tiktu rasti risinājumi šajā sakarā un lai jaunu draudu, piemēram, terorisma un vardarbīga ekstrēmisma, apkarošanā tiktu ņemta vērā dzimumu dimensija.

MIGRĀCIJA

Migrācija joprojām būs būtiska ES vispārējās ārpolitikas sastāvdaļa, un vairāk darba tiks veikts, īstenojot apņemšanos ievērot visaptverošu un ģeogrāfiski līdzsvarotu pieeju, balstoties uz Eiropas programmu migrācijas jomā. Turpināsies ar Turciju kopīgā paziņojuma īstenošana, un ES sniegs atbalstu Rietumbalkānu valstīm. Ir jāsamazina migrācijas plūsmas Vidusjūras centrālajā daļā, tādējādi glābjot dzīvības un sagraujot kontrabandistu darbības modeli. ES turpinās kopīgo sadarbību ar vairākām būtiskām partnervalstīm Āfrikā un Āzijā. Vienlaikus ES turpinās piedāvāt palīdzību un atbalstu ES priekšposteņa dalībvalstīm, lai nodrošinātu ārējo robežu kontroli un lai novērstu nekontrolētas migrācijas plūsmas. ES strādās ar partneriem no trešo personu vidus nolūkā īstenot satvara partnerībai pieeju, lai uzlabotu migrācijas pārvaldību, lai samazinātu neatbilstīgas migrācijas plūsmas un lai palielinātu atgriešanu. Mūsu pieejas mērķis ir pievērsties neatbilstīgas migrācijas un piespiedu pārvietošanas pamatiemesliem, veidojot stipras partnerattiecības ar izcelsmes, tranzīta valstīm un uzņēmējām trešām valstīm, pilnībā izmantojot esošos politikas pasākumus, procesus un programmas.

ES atgādina, ka ir jāpastiprina ES ārējo robežu kontrole, lai sasniegtu gan migrācijas, gan drošības jomā izvirzītos mērķus atbilstoši Eiropadomes 2015. gada oktobra un 2016. gada jūnija secinājumiem.

ES arī atzīst jūras robežu specifiku atbilstoši Eiropadomes 2016. gada februāra secinājumiem.

Augsta līmeņa dialogi ar izcelsmes un tranzīta valstīm ir bijuši svarīgs rīks, lai vispārējos politiskajos dialogos vēl vairāk iekļautu saskanīgu un visaptverošu sadarbību migrācijas jomā, tostarp attiecībā uz atgriešanas/atpakaļuzņemšanas un drošības aspektiem. Tagad tie tiks paplašināti un padziļināti, īstenojot spēcīgākas partnerības cita starpā ar būtiskām izcelsmes un tranzīta valstīm, kas apzinātas paziņojumā par jaunu satvaru partnerībai, kuru Komisija pieņēma 2016. gada 7. jūnijā, un saskaņā ar Eiropadomes 2016. gada jūnija secinājumiem, līdztekus plašākas reģionālas sadarbības attīstīšanai saskaņā ar instrumentiem, kas ietver Hartūmas un Rabātas procesus, Prāgas procesu un Budapeštas procesu / Zīda ceļa partnerību. Šādi centieni tiks atbalstīti, stratēģiskāk izmantojot resursus no Eiropas Savienības Ārkārtas trasta fonda Āfrikai un izstrādājot vērienīgu ārējo investīciju plānu, lai pievērstos migrācijas pamatcēloņiem un vienlaikus sekmētu citu attīstības mērķu sasniegšanu.

Līdzīgi – 2015. gada 11.–12. novembra samītā pieņemtā Valletas rīcības plāna īstenošanas ietvaros ES nodrošinās pēcpasākumus attiecībā uz visiem pieciem pīlāriem, tostarp atgriešanu, atpakaļuzņemšanu un reintegrāciju, neatstājot novārtā drošības aspektus. ES arī nodrošinās to, ka tiek veikti pienācīgi pēcpasākumi, lai pildītu galvenās darbības, kas paredzētas Augsta līmeņa konferencē par Vidusjūras austrumdaļas un Rietumbalkānu maršrutu pieņemtajā deklarācijā (2015. gada 8. oktobrī).

ES turpinās strādāt ar saviem dienvidu partneriem Ziemeļāfrikā, Sāhelā un Āfrikas ragā, izjaucot kontrabandistu darbības modeli un nostiprinot robežu pārvaldības spējas, tostarp izmantojot KDAP misijas un operācijas.

2016. gada septembra ANO ĢA samītā par bēgļu un migrantu kustību uzsvēra, ka šī ir nevis Eiropas problēma, bet gan liels globāls izaicinājums un ka ir jāpanāk starptautiskās sabiedrības stingra apņemšanās to pārvarēt, tādējādi nostiprinot ideju par to, ka šī aktuālā jautājuma risināšana ir globāla mēroga pienākums. Ļoti svarīgi būs pēc šī samita veikt pēcpasākumus un attīstīt abus paktus.

ES saglabās ārkārtīgu modrību saistībā ar iespējamiem jauniem neatbilstīgās migrācijas maršrutiem un veiks pienācīgus pasākumus, kas šajā sakarā varētu būt nepieciešami. Jebkāds pēkšņs noslogojuma pieaugums alternatīvos maršrutos pēc Rietumbalkānu maršruta *de facto* slēgšanas izraisīs ES darbību strauju pārorientāciju.

ES saglabās savu apņemšanos sniegt drošību un cilvēktiesību aizsardzību visiem migrantiem un bēgļiem, un jo īpaši sievietēm un bērniem migrantiem, kuru skaits arvien pieaug. Eiropas programmā migrācijas jomā, kuru 2015. gada maijā pieņēma Komisija, cilvēktiesību ievērošana tika noteikta par prioritāti katrā rīcības jomā. Migrantu cilvēktiesību aizsardzības nozīmīgumu uzsvēra Āfrikas un Eiropas vadītāji Valletas samītā. Šī apņemšanās ievērot cieņu pret migrantiem un bēgļiem tika atkārtoti pausta Augsta līmeņa konferencē par Vidusjūras austrumdaļas un Rietumbalkānu maršrutu. 2016. gadā ES spers turpmākus soļus, lai aizsargātu bēgļus un migrantus kaimiņvalstīs, sniegtu atbalstu uzņemtajām kopienām un nodrošinātu, ka tās ārējās darbības migrācijas jomā ir saskaņā ar starptautiskajām cilvēktiesībām un bēgļu tiesībām, tostarp ar neizraidīšanas principu. Tas tiks vēl vairāk nostiprināts, AP/PV vadībā īstenojot jauno satvaru partnerībai.

VĒLĒŠANU NOVĒROŠANA UN DEMOKRĀTIJA

Demokrātija izjūt spiedienu visā pasaulē, un pilsoniskās sabiedrības telpa samazinās. ES ir svarīgs uzdevums – popularizēt un atbalstīt iestādes, organizācijas un dalībniekus aizvien represīvākā vidē.

ES ir kļuvusi par demokrātijas atbalsta procesa būtisku dalībnieci – daļēji pateicoties tās vēlēšanu novērošanas misiju uzticamībai, kurās tiek piemēroti augsti godprātīguma un neatkarības standarti atbilstīgi Deklarācijai par starptautiskās vēlēšanu novērošanas principiem (*DoP*). ES ir atkārtoti paudusi apņemšanos ievērot *DoP* saistībā ar 2015. gada rīcības plānu par cilvēktiesībām un demokrātiju.

ES vēlēšanu novērošanas misiju ieteikumi ir svarīgi visu partneru iesaistei nolūkā uzlabot turpmākos vēlēšanu procesus, un ES ir pastiprinājusi savu apņemšanos veikt rūpīgus pēcpasākumus saistībā ar ES vēlēšanu novērošanas misijām, kā arī EDSO/*ODIHR* vēlēšanu novērošanas misijām. Šie ieteikumi tagad tiek regulāri apspriesti politiskajos dialogos ar partnervalstīm un palīdz veidot ES atbalstu vēlēšanām. ES jaunajā Rīcības plānā cilvēktiesību un demokrātijas jomā vēl vairāk ir uzsvērta vajadzība konsolidēt labāko praksi, lai nodrošinātu efektīvus pēcpasākumus saistībā ar ES vēlēšanu novērošanas misijām.

2016. gada februārī ES pabeidza izmēģinājuma pasākumus demokrātijas atbalstam, lai uzlabotu ar demokrātiju saistītā darba konsekvenci. Vairākas ES delegācijas kopā ar dalībvalstīm, kas ir pārstāvētas uz vietas, pastiprināja kopīgo analīzi par uzdevumiem demokrātijas jomā to partnervalstīs, apzinot darba jomas, kurās ir potenciāls sadarboties ar partnervalstīm demokrātisku reformu jomā konkrētai situācijai pielāgotā un efektīvā veidā. 2016. gadā tiks izstrādāti rīcības plāni demokrātijas jomā.

Šie izmēģinājuma pasākumi parādīja, ka ir jāpaplašina ES atbalsts demokrātiskām iestādēm, galveno uzmanību pievēršot valsts iestāžu un iedzīvotāju mijiedarbībai, atbalstam likumdevēju varai, saikņu stiprināšanai starp politiskām partijām un iedzīvotājiem un atbalstam vietējai demokrātijai, kā arī saikņu veidošanai ar tradicionālajiem rīcībspēkiem, kam ir nozīme demokrātijas stiprināšanā. Tāpat ar tiem tika veicinātas plašākas sinerģijas starp demokrātijas analizēšanu, valstu cilvēktiesību stratēģijām un pilsoniskās sabiedrības ceļvežiem. Ar ES Rīcības plānu cilvēktiesību un demokrātijas jomā ES uzņemas stiprināt darbu, ar ko tiek atbalstītas daudzpartiju sistēmas, politiskās partijas un parlamenti – nolūkā paplašināt politisko telpu –, un stiprināt saikni starp vēlēšanu novērošanas misijām un plašāku demokrātiskā atbalsta darba programmu. Sistemātiskāki pēcpasākumi saskaņā ar vēlēšanu novērošanas misiju ieteikumiem, tostarp vēlēšanu atbalsta formā, palīdz sasniegt šo mērķi.

Eiropas Demokrātijas fonda (EDF) tiešais atbalsts mērķgrupām tiek finansēts no papildu resursiem, kurus veido brīvprātīgas fonda dalībvalstu un citu ieinteresēto personu, piemēram, privātu fondu utt., iemaksas. 2015. gada jūnijā Komisija nolēma EDF pamatdarbības izdevumiem 2015.–2018. gadā piešķirt jaunu ieguldījumu EUR 12 miljonu apmērā.

CITAS DARBĪBAS JOMAS

Klimata diplomātija

Eiropas klimata diplomātijai bija būtiska loma, sagatavojot ceļu uz to, lai Parīzes *COP21* tiktu panākts vērienīgs pasaules mēroga nolīgums par klimatu. Šāda pozitīva iesaiste globālajā rīcībā klimata jomā ir atkārtoti apstiprināta saistībā ar ES klimata diplomātijas rīcības plānu, kuru Ārlietu padome pieņēma 2016. gada 15. februārī.

ES turpinās atbalstīt Parīzes nolīguma īstenošanu un sadarbosies ar citām valstīm, lai atbalstītu to, ka pilnībā tiek īstenotas samazināšanas saistības, kas ietvertas to iecerētajos nacionāli noteiktajos devumos. Turpināsies centieni pievērsties saiknei starp klimata pārmaiņām, dabas resursiem, tostarp ūdeni, labklājību, stabilitāti un migrāciju. Pret klimata pārmaiņu destabilizējošo iedarbību ES vērsīsies arī kopā ar dažām savām partnervalstīm, tostarp veicot klimata riska novērtējumus un atbalstot spēju veidošanu.

Enerģētikas diplomātija

Pēc Padomes secinājumiem par ES enerģētikas diplomātiju un ES enerģētikas diplomātijas rīcības plāna, kas pieņemti 2015. gada jūlijā, apsvērumus par enerģētikas diplomātijas ārējo dimensiju plašāk iestrādāja ES darbībās. Partnerībai un dialogiem enerģētikas jomā arī turpmāk vajadzētu atbilst attiecīgajiem mērķiem ārpolitikā un ārējā politikā, tostarp klimata mērķiem, un tiem būtu jāveicina enerģijas avotu, piegādātāju un maršrutu diversifikācija, kā arī drošas un ilgtspējīgas mazoglekļa un energoefektivitātes tehnoloģijas, tostarp ņemot vērā ES uzņēmumu uzņēmējdarbības iespējas. Attiecīgā gadījumā enerģētikas dialogos būtu jāapspiež arī globālas un reģionālas norises enerģētiskās drošības jomā un, ja iespējams, jāņem vērā konkrētas īpatnības un ES dalībvalstu esošās attiecīgās iesaistes. Vienlaikus būtu jānodrošina, ka tajos tiek garantēta dalībvalstu suverenitāte un suverēnās tiesības pētīt un attīstīt savus dabas resursus. ES joprojām ir apņēmības pilna veicināt un pastāvīgi uzlabot visaugstākā līmeņa kodoldrošības standartus trešās valstīs.

Uz vērtību balstīta politika

2016. gada 28. janvārī ES publicēja pirmo ziņojumu par "vispārējās tarifa preferenču shēmas" (VPS) ietekmi, tostarp par VPS+ ietekmi uz 14 neaizsargātām valstīm ar zemiem vai vidēji zemiem ienākumiem. VPS+ pamatā ir vienots ilgtspējīgas attīstības jēdziens. Šajā sistēmā iesaistītās valstis, eksportējot uz ES konkrētu produktu klāstu, nemaksā nodokļus. Apmaiņā pret to tām ir jābūt ratificējušām 27 būtiskākās starptautiskās konvencijas – tostarp ANO konvencijas par cilvēktiesībām un Starptautiskās Darba organizācijas (SDO) konvencijas par darba tiesībām – un tām jāpiekrīt sadarboties to īstenošanas pārraudzībā. Visas novērtētās 14 VPS+ saņēmējas valstis ir īstenojušas nozīmīgus centienus un apliecinājušas patiesu politisku un institucionālu iesaisti, tomēr jādara vēl vairāk. Turpinās regulāra pārraudzība un dialogs ar pašreizējām saņēmējām valstīm (Armēniju, Bolīviju, Filipīnām, Gruziju, Kaboverdi, Kirgizstānu, Mongoliju, Pakistānu un Paragvaju). Nākamais divgadu ziņojums par VPS ietekmi attieksies uz 2016./2017. gadu.

Konfliktu izrakteņi

ES aktīvi gatavo nāamos un, iespējams, pastiprinātos pasākumus, lai finansētu vairākus projektus, atbalstot tādu izrakteņu atbildīgu sagādi, kuru izcelsme ir konfliktu skartās un augsta riska teritorijās. Turpmākajā darbā tiks ņemta vērā tagad īstenojamo ES programmu pieredze, tās ir – pašlaik Stabilitātes un miera veicināšanas instrumenta ietvaros – programma attiecībā uz ESAO informēšanas pasākumiem par "konfliktu izrakteņiem" (ES atbalsts EUR 1 miljona apmērā 2014.–2015. gadā) un Lielo Ezeru reģiona starptautiskā konference / Reģionālā iniciatīva attiecībā uz dabas resursiem (ES atbalsts EUR 3 miljonu apmērā 2014.–2016. gadā).

Eiropas ekonomikas diplomātija

Ekonomikas diplomātijas mērķis ir palīdzēt panākt ES valstu ekonomisko labklājību globālā kontekstā. Izmantojot regulējuma, politiskos, komerciālos, finanšu un kultūras aspektus, tā rada stimulus tirdzniecībai, sadarbībai un investīcijām globālā kontekstā, liekot lietā Eiropas stiprās puses un līderību, efektīvi sadarbojoties ES procesu dalībniekiem un uzlabojot ES ārējās darbības saskaņotību un efektivitāti ekonomikas jomā.

Darbs pie patiesi integrētas un efektīvas ES ekonomikas diplomātijas programmas ir turpinājies, balstoties uz šādiem stūrakmeņiem: 1) ES politikas pasākumu pastiprināta koordinācija un saskaņotība; 2) labāk strukturētas attiecības ar ES dalībvalstīm un ES uzņēmumiem; 3) pastiprināta Eiropas Investīciju bankas loma – tai būtu svarīga loma MVU internacionalizācijā, kā arī garantiju sniegšanā investoriem riskam pakļautās teritorijās; un 4) ES delegāciju lomas stiprināšana.

AR SKATU UZ 2017. GADU

Darbs pie ES globālās stratēģijas īstenošanas sniegs satvaru ES ārējām attiecībām, tostarp KĀDP turpmākajos gados. Stratēģijas īstenošana, aptverot virkni politikas jomu, dos Eiropas Savienībai iespēju efektīvāk un vienotāk stāties pretī problēmām un krīzēm. 2016. gadā tika sākts darbs pie pēcpasākumu iniciatīvām, kuru mērķis ir padarīt ES ārējo darbību ticamāku, reaģētspējīgāku un saliedētāku, jo īpaši tādās jomās kā izturētspējas veidošana un integrēta pieeja konfliktiem un krīzēm, drošībai un aizsardzībai, kā arī saiknes stiprināšanai starp iekšpolitiku un ārpolitiku, pievēršot uzmanību migrācijai un terorisma apkarošanai, un tas turpināsies visu 2017. gadu un arī pēc tam.
